Gemeente Utrecht

2021

NOTULEN INTEGRALE RAADSCOMMISSIE

21 januari 2021

Integrale raadscommissie, gehouden op donderdag 21 januari 2021 te 10.00 uur.

Voorzitter: de heer Zwanenberg.

Aanwezig zijn de leden: El Abassi, Assen, Bakker, Bijsterbosch, De Boer, Bos, Van Corler, Van Dalen, Dekker-Abdulaziz, Dekkers, Deldjou Fard, Van Deún, Van Dun, Ferket, Gilissen, Heijne, Işik, Van Heuven, Te Hoonte, Kleinrensink, Koning, De Koning, Koppelaar, Meerding, De Pagter, Podt, Rajkowski, Saiah, Sasbrink, Schers, Schilderman, Schipper, Schreuder, Van Steeg, Streefland-Driesprong, Sturkenboom, Virginia, Vonk, Weistra, Wiegant, Wijmenga, Zwanenberg, Van der Zweth en Zwinkels.

Voorts aanwezig is de fractiemedewerker: Galjaard.

Griffier: mevrouw Van Hall.

Opening van de integrale raadscommissievergadering.

De **voorzitter** heet de aanwezigen en de mensen die thuis meekijken of meeluisteren van harte welkom. In deze eerste integrale raadscommissievergadering worden alle punten besproken die na bespreking in de commissievergadering zijn doorgeleid voor een afrondend debat in de raad, de zogenaamde B-punten. Vanavond vindt de officiële raadsvergadering plaats.
In de integrale raadscommissievergadering kunnen moties en amendementen worden aangekondigd of achter de hand gehouden voor de raadsvergadering van vanavond. Afhankelijk van de uitkomst van dit debat zal waarschijnlijk een deel van de moties en amendementen daadwerkelijk worden ingediend.
Er wordt in de zaal door RTV Utrecht gefilmd.
Bericht van verhindering is ingekomen van de heer Sungur.

Vaststellen agenda.

De agenda wordt zonder stemming ongewijzigd vastgesteld.

Raadsvoorstel Joods rechtsherstel.

De heer **El Abassi** (DENK) merkt op dat de DENK-fractie dit voorstel graag als bespreekpunt wil agenderen voor de raad.
Het is verschrikkelijk en onmenselijk wat de Joden in de Tweede Wereldoorlog is aangedaan. Via kleine stappen werd deze groep steeds meer weggezet van het andere deel van de samenleving. Het is een voorbeeld van wat kwaad gedachtegoed kan doen in combinatie met de kracht van herhaling. Volgens de nazi's was alles de schuld van de Joden en niet van de opruiers, de fascisten. Er kwam steeds meer bemoeienis met het onderwijs van de Joden. Het ritueel slachten werd verboden. Er kwam bemoeienis van de overheid over hoe Joden zich wel en niet moesten kleden. Joden waren verplicht een Jodenster te dragen. Ook kan men zich voorstellen hoe erg het was voor de vluchtelingenstroom die in wanhoop aanklopte bij andere landen om daar te worden opgevangen, maar geen gehoor vond. Men zou denken dat de gebeurtenissen in de Tweede Wereldoorlog veel leren over de gevolgen van vluchtelingenopvang, discriminatie, uitsluiting en andere vormen van haat.
De DENK-fractie wil de PvdA-fractie en de twee Joodse gemeenschappen uit Utrecht complimenteren met het nemen van het initiatief voor het onderzoek dat de basis is van het voorstel dat voorligt. De

DENK-fractie is blij dat onderzoek is gedaan naar de vraag of de gemeente Utrecht na afloop van de Tweede Wereldoorlog bij Joodse eigenaren van onroerend goed in de oorlog naheffing van straatbelasting heeft gevorderd en ook of Utrecht tijdens de bezetting onroerend goed heeft aangekocht dat eigendom was van Joodse burgers. De conclusie van het onderzoek is gelukkig dat geen aanwijzingen zijn gevonden dat Utrecht zich hieraan schuldig heeft gemaakt. Met "schuldig" bedoelt de DENK-fractie niet dat in juridische zin regels of wetten zijn overtreden, maar "schuldig" volgens de menselijke maat. Immers, de gemeenten Amsterdam en Den Haag, die wél straatbelasting hebben gevorderd, hebben volgens de regels gehandeld die toen golden.
In het raadsvoorstel wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen rechtmatig en rechtvaardig. De DENK-fractie wijst heel bewust op dit verschil. De fractie zal het college herinneren aan het verschil tussen deze twee begrippen, zodat men niet opnieuw een halve eeuw hoeft te wachten om zaken te herstellen.
Een andere vraag die bij het onderzoek is betrokken, richtte zich op de omgang van de gemeente Utrecht met Joodse burgers. Het rapport concludeert dat Utrecht een speciale afdeling Joodse zaken had voor hulpverlening die specifiek was gericht op Joodse gedupeerden. Dat was opvallend, misschien zelfs uniek. Hieruit spreekt een zekere compassie met de Joodse slachtoffers, gevoel voor hun noden en voor wat zij hebben meegemaakt. Toch wijst het rapport ook op de zakelijke, koude houding tijdens de rechtsherstelprocedures. De gemeente wil daar nu haar spijt over betuigen. Deze spijtbetuiging steunt de DENK-fractie van harte. Ook vindt de fractie het geldbedrag dat beschikbaar wordt gesteld passend. Ze is daar blij mee.
De fractie wil twee voorstellen doen die recht doen aan andere gemeenschappen die ook onrechtvaardig zijn behandeld. Allereerst de Roma en de Sinti. Deze gemeenschappen worden vaak vergeten. Ze hebben in dezelfde periode vergelijkbare onmenselijkheden meegemaakt. De DENK-fractie dient om die reden daarover vanavond een motie in.

De heer **Van Deún** (PVV) zegt dat het verschrikkelijk is wat met de Roma in de Tweede Wereldoorlog is gebeurd. Dat moet volgens hem heel duidelijk zijn. Hij vraagt de heer El Abassi of hij enig idee heeft om hoeveel mensen het gaat en om hoeveel mensen in Utrecht het gaat.

De heer **El Abassi** (DENK) stelt dat het aantal mensen in zijn ogen nooit een argument kan zijn. Iedere keer wordt een redenering gezocht om een uitweg te zoeken. Als dat de redenering is om de Roma niet mee te nemen, kan men precies dezelfde redenering gebruiken om de Joodse gemeenschap niets te gunnen, want ook die vormde minder dan 1% van de bevolking. Dat zou dan een reden zijn om voor de Joodse gemeenschap niets te doen.

De heer **Van Deún** (PVV) merkt op dat, hoe triest het ook is, er in heel Nederland sprake is van 170.000 weggevoerde Joodse mensen en 31 weggevoerde Sinti en Roma in heel Nederland.

De heer **El Abassi** (DENK) vindt het opmerkelijk dat de PVV bepaalde standpunten inneemt met betrekking tot de Joodse gemeenschap, terwijl Kamerleden van deze partij wel aanwezig zijn bij demonstraties waar men ook met NSB-vlaggen rondloopt.
Het ging in de gemeente Utrecht om 600 tot 1.200 weggevoerde Joodse mensen. Dat is een relatief klein aantal, maar desondanks vindt hij het terecht dat er een onderzoek is ingesteld. Vindt de heer Van Deún, als de genoemde cijfers in de overwegingen worden betrokken, het nog steeds terecht dat het onderzoek heeft plaatsgevonden?

De heer **Van Deún** (PVV) vindt het heel goed dat het onderzoek heeft plaatsgevonden. Het onderzoek ging over de eerdere bestuurders van Utrecht, die weinig compassie hebben getoond. Utrecht had weliswaar een kleine Joodse gemeenschap, maar er was wel een Joodse gemeenschap, terwijl er misschien maar enkele Roma in Utrecht verbleven. Wat de PVV-fractie betreft hoeft daar geen onderzoek naar te worden gedaan.

De heer **El Abassi** (DENK) vervolgt dat er momenteel onderzoek plaatsvindt naar de rol van de gemeente Utrecht met betrekking tot het slavernijverleden. Ook dat is een zwarte bladzijde uit de geschiedenis. De betrokken groep verdient excuses. De DENK-fractie heeft het voornemen om een motie in te dienen over de rol die Utrecht heeft gespeeld in de geschiedenis van de slavernij in Nederland.
In Amsterdam heeft men helaas kunnen constateren dat geld dat was bedoeld voor de nazaten is

uitgegeven aan andere zaken. Om ervoor te zorgen dat geen misbruik wordt gemaakt van het geld en dat het geld echt naar de Joodse gemeenschap gaat, heeft de DENK-fractie een motie opgesteld.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) stelt dat de raad vandaag een belangrijk voorstel bespreekt, het Joods rechtsherstel. Het past de raadsleden om daarbij stil te staan en om zich rekenschap te geven van de inhoud. De PvdA-fractie doet dat behalve namens de PvdA-fractie ook namens D66, GroenLinks, ChristenUnie, VVD, Student & Starter, SP, PvdD en CDA. Uit onderzoeken van de gemeenten Amsterdam, Den Haag en Rotterdam blijkt dat Joodse overlevenden vaak kil en formalistisch zijn behandeld. Soms kregen zij te maken met boetes en naheffingen van de gemeente. Voor de PvdA-fractie was dit aanleiding om ook in Utrecht om zo'n onderzoek te vragen. Die behoefte bleek ook bij de twee Joodse gemeenschappen in de stad te bestaan, waarna het college opdracht gaf tot dit onderzoek. Dit onderzoek laat zien wat de Utrechtse Joden tijdens de oorlog en daarna in onze stad is overkomen. Na de bezetting van Utrecht door de Duitsers werden Utrechtse Joden gaandeweg uitgesloten en geïsoleerd in de samenleving. Dat is bekend, maar telkens als je dat leest, word je weer getroffen. Joodse ambtenaren werden bijvoorbeeld ontslagen. Joodse studenten mochten niet langer aan de universiteit studeren en het Joodse SDAP-raadslid werd in december 1940 gedwongen zijn functie neer te leggen. Vanaf februari 1942 werden Joodse inwoners uit Utrecht via Westerbork gedeporteerd naar andere kampen in het oosten. Van de ongeveer 1.600 Joden die rond januari 1942 in Utrecht woonden, keerden er slechts 400 uit de concentratiekampen en de onderduik terug, berooid, beroofd en getraumatiseerd. Zij werden zakelijk en kil ontvangen. Er was in onze gemeente weinig inlevingsvermogen en compassie met betrekking tot de Joodse overlevenden. Het onderzoek laat zien dat de gemeente Utrecht vooral haar huishoudboekje op orde wilde krijgen in plaats van zorgen voor een zwaar getroffen groep inwoners. Daarvoor betuigt vandaag de raad van Utrecht spijt aan de Joodse gemeenschap in Utrecht. Uiteraard komt dit rechtsherstel voor de meeste betrokkenen na de Tweede Wereldoorlog te laat. Het is echter nooit te laat om historisch onrecht te erkennen. Met dit rapport houdt de raad zichzelf en de stad een spiegel voor. Zo'n opstelling mag nooit meer gebeuren. Laat dit voor de raad en voor toekomstige generaties een waarschuwing zijn tegen haat en onverdraagzaamheid.

De heer **Van Deún** (PVV) zegt de PvdA-fractie dank voor dit initiatief.
De PVV-fractie was eigenlijk niet van plan om vandaag iets te zeggen, maar naar aanleiding van de moties en de bijdrage van de DENK-fractie moet dat toch gebeuren.
Het college vraagt drie dingen van de gemeenteraad: spijt betuigen, € 300.000,00 beschikbaar stellen en het college een mandaat geven voor het maken van afspraken met de Joodse gemeenschap. Meer eigenlijk niet. Daarmee zijn door de raad de kaders gesteld.
De PVV is een grote vriend van de enige echte democratie in het Midden-Oosten, Israël. Ook cultureel is Nederland zeer verbonden met Israël. Dit zijn citaten uit het verkiezingsprogramma van de PVV, maar ook persoonlijk voelt hij zich door de DENK-fractie geraakt. Zijn oma heette Levison, maar er is nu helemaal niemand meer.
Alles wat de DENK-fractie naar voren brengt, kon ook op een ander moment en op een ander manier in de raad aan de orde worden gesteld. De PVV-fractie vindt het ongepast om op dit moment, bij de behandeling van dit voorstel en van dit raadsbesluit, dit punt nu aan de orde te stellen.
Over de Roma en de Sinti is al gesproken. Er zijn nog veel meer groepen die men kan noemen: de Molukse gemeenschap, de Indische troostmeisjes, de Indische gemeenschap in de Bersiap-tijd en, meer recent, Sebrenica en de moslimvluchtelingen. Voor deze groepen zijn geen compensatieregelingen voorhanden.
De DENK-fractie wil het slavernijverleden onderzoeken - dat gebeurt al. Als daar aanleiding voor is, moet er een compensatiemaatregel voor de zwarte gemeenschap komen. Maar waarom alleen voor de zwarte gemeenschap? Slavernij was er al in de 9e eeuw in de islam. De golfstaten haalden 800.000 slaven uit Oost-Afrika. Maar ook meer recent waren er Yezidische vrouwen en kinderen te koop, alles met een beroep op de Koran.

De heer **El Abassi** (DENK) merkt op dat hij niet verwachtte dat de PVV-fractie er vandaag zo'n karikatuur van zou maken. Hij weet niet of de PVV-fractie heeft geluisterd naar de inhoud van zijn boodschap. Hij hoort graag waarom de heer Van Deún vindt dat de moties niet passend zijn.
Wat vindt de heer Van Deún ervan dat tijdens PVV-demonstraties veel mensen met NSB-vlaggen rondliepen? Zelfs Tweede Kamerleden liepen met NSB-vlaggen rond. Wat vindt de heer Van Deún van de moties die de heer Wilders heeft ingediend met betrekking tot ritueel slachten en rituele

besnijdenissen?

De heer **Van Deún** (PVV) denkt dat de heer El Abassi doelt op de vroegere Statenvlag, die, nota bene, ook op het Provinciale Statenjacht staat. Hij en zijn partij willen niet worden gelieerd aan de NSB. Wat het ritueel slachten betreft, is het standpunt van de PVV-fractie heel duidelijk: ze is daar fel tegen. De PVV-fractie heeft daarover ooit allerlei moties ingediend. Het ritueel slachten van dieren kan volgens de PVV-fractie niet. Van Deún is daar heel duidelijk over, ook tegenover de Joodse gemeenschap.

De heer **El Abassi** (DENK) merkt op dat de heer Van Deún het ritueel besnijden nog even vergeten is. Dit is precies zo'n voorbeeld van de PVV-fractie: het geven van een andere betekenis aan een vlag en de islam niet zien als een godsdienst, maar als een ideologie. Kleuren zijn ineens geen kleuren meer. Nationaliteiten zijn geen nationaliteiten meer. Etniciteit is geen etniciteit meer. Dat zijn woordspelletjes. De DENK-fractie weet hoe de PVV-fractie over de islam denkt. De Raad van State heeft gezegd dat de islam een religie is …

De **voorzitter** vraagt de heer El Abassi om zich tot het raadsvoorstel te beperken.

De heer **El Abassi** (DENK) zal dit proberen. Hij werd even meegetrokken door de karikatuur die de PVV-fractie van het debat maakte.
Hij wijst erop dat dit het gevaar is en dat dit hem gevoelig maakt voor dit onderwerp, waarmee de geschiedenis naar boven wordt gehaald. Er zijn partijen, ook in de raad, die precies hetzelfde doen als een tijd geleden gebeurde.

De heer **Van Deún** (PVV) vervolgt dat hij een motie zal indienen over het stellen van kaders inzake het besteden van de gelden. Volgens hem staat in het voorstel heel duidelijk hoe de gelden moeten worden besteed. In de motie wordt het Centrum Informatie en Documentatie Israël genoemd. Daarover is nepnieuws verspreid, afkomstig uit de koker van The Rights Forum, het kenniscentrum van Pro Palestina, opgericht op initiatief van de voormalige Nederlandse minister-president Dries van Agt. Deze Maror-gelden waren afkomstig van de Nederlandse overheid, banken en verzekeringsmaatschappijen en waren voor 74% bestemd voor Nederland en voor 26% voor Israël. Het CIDI is geen frauduleuze instelling, zoals wordt gesuggereerd.

De heer **Van Heuven** (PvdD) was van plan om niets over het voorstel te zeggen, maar doet dit nu toch. In de moties van de DENK-fractie die hij voor zich heeft, wordt het CIDI niet genoemd. De heer Van Deún stelt dat de DENK-fractie er een hoop dingen bijhaalt, maar de heer Van Deún haalt er op dit moment nog veel meer dingen bij. Hij is erg benieuwd wat de burgemeester vindt van de moties van de DENK-fractie.

De heer **Van Deún** (PVV) stelt dat de DENK-fractie van dit onderwerp een politiek punt maakt en het college, de raad en de inwoners van Utrecht schoffeert door het indienen van dergelijke stuitende moties op het moment dat de raad recht wil doen aan het feit dat voorgaande bestuurders weinig compassie hadden met de overlevende Joodse inwoners van Utrecht. De DENK-fractie toont in 2021 eveneens weinig compassie.

Mevrouw **Dijksma** (burgemeester) merkt op dat een moment zoals dit eigenlijk heel waardig zou moeten zijn, omdat de geschiedenis dat vraagt. In het voorstel wordt diepe spijt betuigd aan de Joodse gemeenschap over de houding van de Utrechtse gemeente na de Tweede Wereldoorlog. De heer Van der Zweth zei terecht dat die periode zich kenmerkte door een enorme zakelijkheid, kilte en in ieder geval niet door barmhartigheid, waar die wel op haar plek was geweest. Om die reden heeft het college een voorstel gedaan, niet alleen om vandaag nogmaals die spijt te betuigen - wat zij graag en met volle overtuiging doet - maar ook om recht te doen aan wat er is gebeurd door een bedrag van € 300.000,00 beschikbaar te stellen en om het college mandaat te verlenen om dat geld daadwerkelijk in samenspraak met de Joodse gemeenschap - en met niemand anders - te bestemmen. Zij vindt het heel jammer dat een moment dat eigenlijk vooral een heel waardig moment moet zijn op deze manier wordt gebruikt om politiek te bedrijven. Dat had men eigenlijk niet moeten doen, omdat het geen recht doet aan wat er is gebeurd en omdat er voldoende andere momenten zijn, ook in dit huis, om dat debat te voeren.

De heer **El Abassi** (DENK) zegt zijn best te hebben gedaan om een betoog te schrijven dat hij echt meent en waarmee hij zich achter de Joodse gemeenschap wil scharen. Volgens hem is dat ook wat hij heeft gelezen. Hij vindt het jammer dat nu door de burgemeester wordt gezegd dat er misschien sprake is van een politiek spelletje, maar dat is in zijn ogen precies wat de burgemeester op dit moment zelf doet. Zij luistert niet naar de inhoud van de boodschap. De DENK-fractie heeft twee moties ingediend die precies passend zijn. Hij zou niet weten wanneer die dan wél ingediend zouden kunnen worden. Het gaat om de vraag hoe met dat gemeenschapsgeld wordt omgaan, omdat dit in het verleden wel eens verkeerd is gegaan. Een andere motie beoogt een groep erbij te betrekken die bij DENK heeft aangeklopt en die ook dit soort ervaringen heeft gehad. Als de gemeenteraad daar niet op in zou gaan, wordt eigenlijk gezegd: stik er maar in. Dan wordt niet aan de hele groep gedacht, maar alleen aan een deel ervan. Het is belangrijk dat ook dit punt bij de overwegingen wordt betrokken. Dit is absoluut geen kritiek. Wat met het raadsvoorstel is gebeurd, is iets heel goeds. Ook de groep die bij de DENK-fractie heeft aangeklopt, moet in het beleid worden betrokken.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) stelt dat nu wordt gesproken over een voorstel dat recht moet doen aan een groot onrecht. Het opstellen van het voorstel is achter de schermen gebeurd, om de behandeling ervan niet politiek te maken, om het apolitiek te bespreken en om ervoor te zorgen dat de gemeente dat gebaar kan maken. Wat de burgemeester zegt - de PvdA-fractie beaamt dat volmondig - is dat dit niet het moment is om de andere punten te bespreken, ook als die kloppen en valide zijn. De momenten om die te bespreken, zullen er komen. Vandaag wordt gesproken over de Joodse gemeenschap. Daar blijft het bij. Het debat moet niet worden gekaapt door de politiek van alledag.

De heer **El Abassi** (DENK) merkt op dat er helaas toch een politiek spel van wordt gemaakt. Het argument van de heer Van der Zweth is een slecht argument. Volgens hem is de raad bijeen om politiek te bedrijven. Het feit dat een keuze wordt gemaakt om dit door middel van achterkamerpolitiek te behandelen, is ook politiek. Het is de vraag of het slim is om dat zo te doen. De raad moet stilstaan bij wat heeft plaatsgevonden, ook in de Tweede Wereldoorlog. De DENK-fractie vindt dat belangrijk. Hij heeft gezegd dat dingen die toen zijn gebeurd, lijken terug te komen. Hij wil absoluut niet zeggen dat de gemeenschappen die daar nu last van hebben, hetzelfde hebben ervaren als de Joodse gemeenschap, maar de raad moet wel voorkomen dat de geschiedenis zich herhaalt. Het is wél een belangrijk onderwerp. Politiek bedrijven is politiek bedrijven, ongeacht of dat in een achterkamer gebeurt of hier. Hetzelfde geldt voor het slavernijverleden en voor islam-onderwerpen.

Mevrouw **Dijksma** (burgemeester) reageert op de aangekondigde moties. Vanavond wordt een motie ingediend om de burgemeester extra opdrachten mee te geven aangaande de compensatie die de gemeente de Joodse gemeenschap zal verlenen. Eigenlijk zou de inleiding van de heer El Abassi voor hem al voldoende reden moeten zijn om niet met de door hemzelf ingediende motie mee te gaan. In zijn inleiding beschrijft hij terecht hoeveel leed de Joodse gemeenschap heeft gekend en hoe nodig het is dat die compensatie er komt. Als er één groep is die daar in samenspraak met het college een besluit over moet nemen, dan is dat de Joodse gemeenschap zelf. Waarom is er dan in de raad geen consensus over dat dit goed komt? De gemeente zal in de stichting die wordt gevormd mee aan tafel zitten en erop toezien dat het geld goed wordt besteed. Daar is geen motie van de DENK-fractie voor nodig.
Niemand betwist dat de Roma en Sinti een onbeschrijfelijk groot leed is aangedaan. Aan het begin van deze eeuw is daar door deze gemeenschap zelf veel aandacht voor gevraagd. Om die reden is landelijk met deze gemeenschap een compensatieregeling van meer dan € 13 miljoen overeengekomen. De Joodse gemeenschap en de Roma en Sinti gemeenschap - dat wreekt zich in dit debat - zijn niet met elkaar vergelijkbaar; wel in het leed dat hun is aangedaan, maar niet in hoeverre de gemeente Utrecht te maken had met deze gemeenschappen. De Roma en Sinti gemeenschap verplaatst zich. Om die reden is door de nationale overheid voor hen een aparte regeling gemaakt. Daar moet de gemeente Utrecht zich aan vasthouden.
Ook is een motie over het slavernijverleden ingediend. Het onderzoek onder leiding van wethouder Voortman is gaande. Hopelijk lukt het om nabij het Keti Koti-festival de resultaten van het onderzoek te hebben. Met die gemeenschap wordt allereerst het gesprek gevoerd over wat het

onderzoek heeft opgeleverd. Om die reden wordt daar vandaag niet op vooruitgelopen. Eerst moet het onderzoek een kans krijgen. Als er resultaten zijn, zal het college met de betrokken gemeenschap overleggen. Op basis daarvan zal de raad een voorstel worden gedaan. De drie aangekondigde moties zullen door haar worden voorzien van een oordeel "ontraden".

De heer **El Abassi** (DENK) stelt in de motie te hebben verwezen naar gelden die bijvoorbeeld in Amsterdam in verkeerde handen terechtkwamen. De DENK-fractie begrijpt niet wat de burgemeester erop tegen heeft om dat feit te noemen, om te voorkomen dat geld dat is bedoeld voor de Joodse gemeenschap in verkeerde handen terechtkomt.

Mevrouw **Dijksma** (burgemeester) merkt op dat nadrukkelijk een kader is gemaakt waarbinnen het bedrag in samenspraak met de Joodse gemeenschap in Utrecht zal worden besteed ten gunste van deze gemeenschap. De gemeente ziet erop toe dat het geld op een goede manier wordt besteed. Zij heeft er geen enkele behoefte aan om daarover nog opmerkingen te maken, omdat zij het gevoel heeft daarmee een hellend vlak op te gaan. De heer El Abassi suggereert dat als er niet allerlei eisen worden gesteld, het geld niet goed zal worden besteed. Daarmee doet hij geen recht aan de waardigheid van dit moment. Er zijn waarborgen ingebouwd. Het overleg zal plaatsvinden. Zij vindt het jammer dat de heer El Abassi het overleg vooraf al belast met een politieke discussie.

De voorzitter schorst daarop de vergadering.

Na heropening van de vergadering stelt de voorzitter aan de orde:

<u>Vaststelling Ontwikkelkader en bestemmingsplan 2e Daalsedijk, deelgebied 2 tot en met 4 en 2e Daalsedijk deelgebied 1 tot en met 4 als A2-gebied inclusief betaald parkeren</u>.

Mevrouw **De Koning** (GroenLinks) merkt op dat de 2e Daalsedijk een prachtig gebied wordt, met ruim duizend nieuwe woningen, nieuwe en oude bedrijven, nieuwe parken en fietsroutes, ook voor de mensen uit omliggende wijken.
In de commissievergadering heeft de GroenLinks-fractie de wethouder gevraagd om zorgvuldig om te gaan met de mensen uit de omliggende wijken. De aanvullende brief en de aandacht daarvoor in de eerste stukken hebben de GroenLinks-fractie ervan overtuigd dat dit belang nu goed in beeld is. Zij vraagt de wethouder om daar blijvend aandacht voor te houden.
De GroenLinks-fractie vraagt nog aandacht voor drie punten, ten eerste betaalbare kamers. In het gebied kunnen veel studentenkamers komen, maar studenten hebben het meeste aan een onzelfstandige kamer, bijvoorbeeld een kamer met een gedeelde keuken. Dat is veel gezelliger en ook € 300 per maand goedkoper dan een studio. Daarom is de wethouder gevraagd om hierover met de projectontwikkelaar afspraken te maken. Dat is gelukt. Het is mogelijk om in het gebied tenminste 85 onzelfstandige kamers toe te voegen. Om die afspraak in het ontwikkelkader te verankeren, dient de GroenLinks-fractie vanavond een amendement in, mede namens de fracties Student & Starter, PvdA, ChristenUnie, D66, VVD, SP en CDA.
Zij vraagt de wethouder om in het gebied een groene wandelroute te maken die goed is aangesloten op ander groen. De auto- en fietsroutes in het gebied staan op de kaart. De wandelroutes worden weliswaar genoemd, maar staan niet op de kaart; die lijken minder belangrijk te zijn. Juist in dit stenige gebied hebben mensen veel behoefte aan wandelen. Kan de wethouder toezeggen dat er een aantrekkelijke wandelroute komt en vertellen wanneer het inrichtingsplan klaar is?

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vindt het mooi dat de GroenLinks-fractie voorstelt om onzelfstandige studentenwoningen te willen zien, maar in het voorstel staat dat zelfstandige studentenwoningen niet worden gemaximeerd. Wellicht zijn die binnenkort niet meer voor studenten beschikbaar.

Mevrouw **De Koning** (GroenLinks) zegt dat wat haar betreft alle studentenwoningen als onzelfstandige woningen mogen worden uitgevoerd. In het amendement is dat streven ook opgenomen. Nu zijn er 85 onzelfstandige studentenwoningen mogelijk. Dat is een aanpassing die op het laatste moment is gedaan, maar waarvoor de gemeente al in 2015 de kaders heeft vastgesteld. Van haar mogen dat er meer zijn, maar dat is waarschijnlijk niet haalbaar.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) stelt dat het haar niet om de verdeling gaat. Hoe denkt mevrouw De Koning

over het feit dat de zelfstandige studentenwoningen binnenkort voor studenten niet meer beschikbaar zijn?

Mevrouw **De Koning** (GroenLinks) antwoordt dat zij zich sowieso zorgen maakt over de studio's. Daar wordt vaak een huur van € 740 voor gevraagd en daar komen nog servicekosten bij. Een student is vaak jonger dan 23 jaar, dus die krijgt geen huurtoeslag. Zij vraagt zich af voor welke studenten de woningen zijn bedoeld. In de raad pleit de GroenLinks-fractie er vaak voor om vooral onzelfstandige kamers te realiseren. De studio's zijn voor studenten niet aantrekkelijk.
De GroenLinks-fractie vraagt de wethouder ook om toe te zeggen dat er groene gevels en groene erfafscheidingen komen. De 2e Daalsedijk wordt een groene buurt met veel parken en groene structuren, maar daarvan is nog weinig te zien. De wethouder moet de projectontwikkelaar en de architecten uitdagen om groen toe te voegen. Komt er een update van het inrichtingsplan?

De heer **Wijmenga** (ChristenUnie) merkt op dat vandaag de actie "Sta op tegen zitten" is begonnen. Ook raadsleden zitten te veel. Hij wil van de gelegenheid gebruikmaken om aandacht te vragen voor deze actie door zijn betoog staande uit te spreken.
Hoe kan men lopend of fietsend de wijk Daalsedijk bereiken? In de commissievergadering is daarover gesproken. De ChristenUnie-fractie zou nadenken over een motie of amendement daarover. Vanavond dient ze een motie in die oproept om samen met Rijkswaterstaat, ProRail en de projectontwikkelaar een coalitie te vormen om bij de Boorstraat een langzaamverkeerstunnel te realiseren. De drie punten van de motie zijn: vorm de coalitie, gebruik het onderzoeksbudget uit het fietsprogramma en kom bij de raad terug met een analyse van de fietsverbinding als het onderzoek is afgerond.

De heer **Işik** (PvdA) vraagt of de heer Wijmenga het niet raar vindt dat al eerder in nota's is vastgelegd dat er een verbinding zal komen, maar dat alsnog een motie nodig is om die gerealiseerd te krijgen?

De heer **Wijmenga** (ChristenUnie) antwoordt dat toen de raad dit in 2015 heeft vastgesteld, gezegd is dat de fietsverbinding noodzakelijk is. De ChristenUnie-fractie was verbaasd dat die aanvankelijk niet in het plan was opgenomen. Wat de motie beoogt, is het maximaal haalbare. Er zijn meer wensen voor fietsverbindingen, maar het budget is eindig. Met de motie zal hopelijk een goede stap worden gezet en goed onderzoek worden gedaan.

De heer **Van Dalen** (VVD) merkt op dat de wethouder al eerder heeft gezegd dat er voor de tunnel weinig geld is. Is de heer Wijmenga bereid om geld te verschuiven, bijvoorbeeld door op de Weerdsingel geen rood asfalt neer te leggen, maar klinkers? Het bespaarde geld kan worden verschoven om de tunnel mogelijk te maken.

De heer **Wijmenga** (ChristenUnie) antwoordt dat het fijn is dat veel raadsleden worden geïnspireerd. Geld voor autoverbindingen mag voor fietsverbindingen worden gebruikt. Wellicht kan dat punt bij de behandeling van de voorjaarsnota worden bekeken. Ook budget voor nieuwe fietsverbindingen kan worden gebruikt, maar dat is beperkt. Het ligt niet voor de hand dat het geld voor de Weerdsingel kan worden gebruikt.

De heer **Van Dalen** (VVD) zegt dat dit van de VVD-fractie mag. Daar ligt een prima weg met klinkers. Rood asfalt is daar niet nodig.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) merkt op dat de fietstunnel randvoorwaardelijk in de plannen is opgenomen. Het is bijzonder dat dit nog moet worden onderzocht. Op dat punt sluit zij zich aan bij de heer Işik.
Stel dat blijkt dat dit niet haalbaar is. Wat gebeurt er dan? Komen er dan alternatieven om het onderhavige plan uit te voeren? Wellicht kan geld voor de Maliebaan worden gebruikt.

De heer **Wijmenga** (ChristenUnie) realiseert zich dat er heel wat overhoop wordt gehaald. Iedereen is weer scherp.
De vraag van mevrouw Zwinkels is lastig. De raad wil dat de tunnel er komt, maar de condities ervoor moeten nog worden ingevuld. Er is een kans op cofinanciering. Als de raad instemt met het

gebruiken van ander geld, beperkt dat de animo van andere partijen om er geld bij te leggen. Het college kan ermee aan de slag. Als het niet lukt, kan het punt opnieuw door de raad worden bekeken.

De heer **Van Deún** (PVV) zegt allemaal prachtige voorstellen te horen die van harte kunnen worden gesteund. De PVV-fractie is bijna in de verleiding gekomen om een alternatief dekkingsvoorstel te doen, de coronagelden.
De PVV-fractie heeft moeite om het voorstel te steunen. De parkeernormen zijn te laag. Er wordt ingezet op de deelauto. Dat is helemaal niks. Er hadden meer drie- of vierkamerwoningen moeten komen, zeker groter dan 45 m². De autoknips zorgen ervoor dat er veel verkeer komt in zeer smalle straatjes. Ook dat ziet de PVV-fractie niet zitten.
Echte sociale huur ziet de PVV-fractie wél zitten. Er moet geen studentenhuisvesting worden bestempeld als sociale huur. De motie van de GroenLinks-fractie wordt door zijn fractie van harte gesteund.
De PVV-fractie wil alternatieven voor de verkeersafhandeling - minder knips en knijps en de oostelijke kant van het gebied - waardoor de Fabrieksstraat en de Dirkje Mariastraat meer worden ontzien. Wil de wethouder dat punt nog eens bekijken?
Het vrije recht op autobezit - waar de PVV-fractie erg voor staat - moet niet worden ontmoedigd. Daarom moet onderzoek worden gedaan naar mogelijkheden van ondergronds parkeren. De raad moet daarover worden geïnformeerd. Over de laatste twee punten heeft de PVV-fractie moties voorbereid.

De heer **Koppelaar** (Student & Starter) merkt op dat in de commissievergadering over dit voorstel een uitvoerig debat is gevoerd. Gelukkig is een aantal van de zorgen door de wethouder weggenomen.
De Student & Starter-fractie is blij met het voorstel. Er komt een mooie groene autoluwe wijk. Het is een perfecte locatie om te verdichten, dicht bij het station en bij andere voorzieningen. De omgeving krijgt een groene facelift. Wat de Student & Starter-fractie betreft, wordt uit de facelift een maximaal resultaat gehaald. Er moet worden ingezet op zoveel mogelijk groene gevels. De wethouder zegt daar positief tegenover te staan, maar het is niet zeker dat ze er echt komen. De Student & Starter-fractie vraagt de wethouder expliciet om een toezegging. Is de wethouder bereid om er alles aan te doen zodat er in het gebied zo veel mogelijk groene gevels komen?
De Student & Starter-fractie is blij dat ruimte is vrijgemaakt voor studentenwoningen. Hij dankt de wethouder voor de brief die deze week is toegezonden. Daar staat in dat de NS bereid is om 85 onzelfstandige studentenwoningen te realiseren. Om dit in het raadsbesluit vast te leggen, zal de GroenLinks-fractie mede namens Student & Starter een amendement indienen.
Een wijk met ruim 1.000 nieuwe woningen moet goed bereikbaar zijn. Met de capaciteit die de Amsterdamsestraatweg aankan, is het nog maar de vraag of dat voldoende is. Het is broodnodig dat er zo snel mogelijk voor fietsers een alternatieve route komt naar het centrum en het Centraal Station. De Student & Starter-fractie ging ervan uit dat dit met een motie uit 2015 was geregeld, maar helaas blijkt dat het nog niet zeker is. Het is van groot belang dat de tunnel er komt. De ChristenUnie-fractie zal vanavond mede namens Student & Starter een motie indienen die het college oproept om vaart te maken met de tunnel. Er is zeker ruimte voor verbetering, maar al met al is de Student & Starter-fractie blij met het raadsvoorstel.
Hopelijk komt op de kop van het gebied een mooie blikvanger die gebruikmaakt van de maximaal toegestane bouwhoogte.

De heer **Van Dalen** (VVD) merkt op dat de VVD-fractie voorstander is van bouwen, bouwen en nog eens bouwen. Er is een enorm woningtekort. Op het stukje grond dat aan de orde is, kunnen heel goed woningen komen. In de commissievergadering heeft de VVD-fractie gezegd zich zorgen te maken over het aantal woningen. Ziet de wethouder mogelijkheden om meer woningen te bouwen? Er wordt pal naast het spoor gebouwd. Dat zal zorgen voor geluidsoverlast. Daarom steunt de VVD-fractie de motie van de CDA-fractie hierover.
De VVD-fractie wil niet dat door de kleine straatjes van de 2e Daalsebuurt zwaar bouwverkeer rijdt. De wethouder heeft toegezegd dat dit niet zal gebeuren. Dat is in lijn met een motie uit 2015.
Het A2-parkeerregime is niet in lijn met het parkeerregime in de buurt ernaast. Als bezoekers één straat verderop parkeren, betalen zij geen € 4,39, maar € 3,12. Waar denkt men dat de auto's worden neergezet? Straks kunnen de bezoekers van de 2e Daalsebuurt hun auto niet meer kwijt. Gelijke prijzen voor parkeren is veel logischer. Daarom dient de VVD-fractie samen met de

Stadsbelang Utrecht-fractie een amendement in. Het dictum luidt: "in beslispunt 2 het woord A2-gebied te vervangen door B1-gebied".

De heer **Schreuder** (D66) stelt dat in dit geval een lager parkeertarief ook iets betekent voor de parkeernorm. Dat is belangrijk voor het aantal woningen dat er kan komen. Hoe wil de heer Van Dalen ervoor zorgen dat het aantal woningen kan worden gehaald? Of wil hij het aantal woningen omlaag hebben?

De heer **Van Dalen** (VVD) antwoordt dat hij hierover het een en ander heeft nagevraagd. In eerste instantie gaat het om de parkeeroverlast in een naastgelegen buurt. Ook daar hebben mensen auto's. Niet vergeten moet worden dat een A2-parkeerregime er niet voor zorgt dat er minder auto's komen, maar alleen dat de mensen hun auto ergens anders neerzetten.
Zowel regime A2 als B1 past in de verkeersgeneratie - het aantal auto's dat door een straat rijdt. Wellicht kunnen er met een B1-regime meer woningen komen, maar de marge is vrij krap. De VVD-fractie zou graag meer woningen zien. Ze is benieuwd naar het antwoord van de wethouder. Het ligt volgens de VVD-fractie niet aan het parkeerregime. Men wil een aantal woningen neerzetten en daaraan wordt het parkeerregime aangepast. Dat is de juiste weg. Het college zorgt af en toe voor verwarring. De VVD-fractie begrijpt de vraag van de heer Schreuder heel goed.

De heer **Schreuder** (D66) merkt op dat de VVD-fractie geen antwoord geeft op de vraag of de wijziging die ze voorstelt zal leiden tot minder woningen. Dit zou voor de D66-fractie een zeer cruciale afweging zijn.

De heer **Van Dalen** (VVD) zegt dat die wijziging niet hoeft te leiden tot minder woningen. Elke groep woningen kent een eigen verkeersgeneratie - het aantal auto's dat er rijdt. Dat aantal kent een maximum. Beide parkeerregimes vallen binnen het maximum. Daarom moet het kunnen. Ongetwijfeld kan de wethouder dat bevestigen.

De heer **Schipper** (SP) merkt op dat hij het debat probeert te volgen, maar dat dit lastig is. De heer Van Dalen zegt dat parkeerregime B1 net past, maar de VVD-fractie wil er nog een klap woningen bijgooien. Wat betekent dat voor de haalbaarheid?

De heer **Van Dalen** (VVD) wil van de wethouder weten of er meer woningen komen, hoewel dat ten koste gaat van iets anders. Hij is benieuwd naar het antwoord.

De heer **Schipper** (SP) merkt op dat de heer Van Dalen de SP-fractie gevraagd heeft zijn amendement te ondertekenen. Gaandeweg de discussie blijkt echter dat de SP-fractie zijn voorstel niet kan steunen.

De heer **Van Dalen** (VVD) zegt dat dit punt belangrijk is. Een ander punt is sociale veiligheid. Die neemt toe. Van Dalen staat achter dat beleid. De VVD-fractie staat ook achter het onderhavige voorstel voor meer woningen.

De heer **Işik** (PvdA) merkt op dat de PvdA-fractie positief is over de herontwikkeling van het genoemde industriële gebied. De voorgestelde kwaliteitstoevoegingen aan de openbare ruimte en de diverse maatschappelijke functies zijn goed. Het is ook goed dat er woningen worden gebouwd.
De SP-fractie vindt dat de percentages sociale huur (30%) en betaalbare koop (15%) niet overeenkomen met de woonvisie van het college. Dit punt is echter door de PvdA-fractie aan de orde gesteld. Een collegefractie heeft gezegd dat de Woonvisie later is vastgesteld. Mevrouw De Koning relateert studentenhuisvesting aan de Woonvisie. Dat is begrijpelijk, maar waarom zijn de collegefracties niet bereid om ruimte te zoeken voor meer sociale huurwoningen?
De PvdA-fractie begrijpt niet dat het college steeds meer kiest voor het belang van marktpartijen. Hij gelooft oprecht dat als het college de opdracht van de raad heeft gekregen om meer sociale huurwoningen te bouwen - en zich houdt aan de Woonvisie - de marktpartijen de gemeente nodig hebben om hun doelstellingen te realiseren.

Mevrouw **De Koning** (GroenLinks) stelt dat in 2015 de raad - inclusief de heer Işik - de uitgangspunten voor dit plan heeft vastgesteld. Toen is de heer Işik volmondig achter de aantallen

sociale huurwoningen gaan staan. Vervolgens heeft de projectontwikkelaar het plan uitgewerkt. Toen is geprobeerd om zoveel mogelijk betaalbare huur en koop toe te voegen, maar nu moet ervoor worden gezorgd dat die woningen er komen. De heer Işik was daar persoonlijk bij.

De heer **Işik** (PvdA) beaamt dit.

Mevrouw **De Koning** (GroenLinks) vindt dat de spelregels niet halverwege kunnen worden veranderd. Dan komen er waarschijnlijk geen woningen. Hoe denkt de heer Işik over zijn rol om juist voor het oplossen van de woningnood nu te leveren, en niet om halverwege de spelregels te veranderen?

De heer **Işik** (PvdA) zegt dat de PvdA-fractie zich altijd zal inzetten voor het realiseren van meer betaalbare woningen. Hij heeft zijn steun uitgesproken voor het kader waar de GroenLinks-fractie over spreekt. Het is 2021. De wereld verandert. Kijk naar de effecten van corona. De mensen worden werkloos. Mensen gaan scheiden. Er komen steeds meer doelgroepen die een beroep doen op betaalbare woningen. In 2015 is gezegd dat de situatie niet kan veranderen en niet kan worden aangepast. Waarom wordt in Zijdebalen en Wihelminawerf wél naar de belangen van commerciële beleggers geluisterd, maar hier niet?

De heer **Wijmenga** (ChristenUnie) zegt benieuwd te zijn waar de heer Işik naartoe wil. Een amendement in deze fase zou te ver gaan. Daarmee wordt een projectontwikkelaar voor het blok gezet. Die kan er dan mee te stoppen. Dan is het helemaal weg. Beoogt de heer Işik dat het college in gesprek blijft met de projectontwikkelaar om te zien of er nog wensen van de raad kunnen worden ingewilligd? Dat gesprek moet ook voor de ChristenUnie-fractie gewoon doorgaan, maar integraal de Woonvisie toepassen omdat die het uitgangspunt is, gaat te ver voor een proces dat al zo lang loopt.

De heer **Işik** (PvdA) is het daarmee volledig eens. Hij heeft ervan af gezien om een amendement in te dienen. Hij dient wel een motie in, waarin staat dat in overleg met de eigenaren en de projectontwikkelaars in het plangebied ruimte wordt gezocht voor meer betaalbare woningen. Deze ruimte kan worden gevonden door eventueel de hotelfunctie uit het plan te schrappen. Er wordt dan een aantal vierkante meters vrijgemaakt voor sociale huurwoningen en middenhuurwoningen.

De heer **Wijmenga** (ChristenUnie) zegt dat er een addertje onder het gras zit. Het college heeft in de commissievergadering gezegd dat de plek waar de hotelfunctie is gepland niet geschikt is voor woningen. Het is een monumentaal pand dat niet aan een woonfunctie kan worden aangepast. Is de vraag van de heer Işik wel realistisch?

De heer **Işik** (PvdA) zegt dat dit eventueel mogelijk is. Een andere mogelijkheid is het voormalige Wolvenplein. Ook dat is een monumentaal pand. Daar kunnen woningen worden gerealiseerd, hier niet. In het gebied waar het hotel is gebouwd, wil hij geen nul-op-de-meterwoningen zien. Hij wil daar wel kleine woningen zien.

De **voorzitter** roept op om bij het onderwerp te blijven. Op het Wolvenplein gaat het om nieuwbouw.

De heer **Schreuder** (D66) stelt dat de heer Wijmenga een punt maakt waardoor het plan van de heer Işik waarschijnlijk onmogelijk is. Er is nog een tweede reden: de limiet aan de hoeveelheid woningen die in dit gebied kan worden gebouwd. Zelf had hij daar graag een woontoren gezien, maar dat past daar niet. Het woord "eventueel" klinkt leuk, maar het antwoord is duidelijk. Dus waarom zouden ambtenaren daarmee aan het werk moeten worden gezet, terwijl die hun tijd beter kunnen gebruiken?

De heer **Van Heuven** (PvdD) zegt te begrijpen dat men hier geen hotel wil. Ook de PvdD-fractie wil dat niet. De PvdD-fractie vindt niet dat op deze plek woningen moeten komen, maar het is wel een mooie plek voor cultuur. De wethouder zegt dat er voorlopig cultuur komt. Misschien worden het later hotels. Als de heer Işik hierover een motie indient, moet dat een motie zijn om op deze plek cultureel-maatschappelijke initiatieven te ontplooien. Ook die zijn nodig. Als de heer Işik de motie aanpast, kan de PvdD-fractie die meeondertekenen. Daarmee kan een hotel op deze plek worden voorkomen. Een hotel is niet nodig, cultureel-maatschappelijke initiatieven zijn wel nodig.

De heer **Işik** (PvdA) is heel blij dat maatschappelijke en culturele functies worden toegevoegd. Het is niet de eerste keer dat in een pand dat een beetje erfgoedachtig is woningbouw wordt gerealiseerd. Dat gebeurt heel vaak, in schoolgebouwen bijvoorbeeld. Men moet zich niet laten wijsmaken dat het niet kan. Het kan wel, als men maar wil.
Als men het wil, kunnen er ook sociale huurwoningen worden gebouwd. Daarmee volgt het college de eigen Woonvisie.
De PvdA-fractie zet geen ambtenaren voor niets aan het werk en kiest voor de primaire woonbehoefte. De PvdA-fractie kiest niet voor een commercieel belang van een bepaalde projectontwikkelaar. Het gaat om 1.000 woningen. Als bij elke woning twee vierkante meter wordt weggehaald, kunnen er 20 á 25 woningen extra worden gerealiseerd. Het is simpel, maar je moet het willen.

De heer **Schreuder** (D66) zegt dat de heer Işik bezig is met het blijven herhalen van iets waarvan allang bekend is dat het niet kan.

De heer **Işik** (PvdA) stelt dat het kan, maar dat men het wel moet willen. Hij gelooft niet dat het niet kan. Men moet bereid zijn om te kiezen voor een primaire behoefte. Het gaat om het realiseren van betaalbare woningen. Als men dat niet doet, loopt men achter de feiten aan. Dan wordt deze stad net als Tokio, en voor de elite. Dat zal de PvdA-fractie nooit steunen.
De PvdA-fractie heeft de motie over de fietsverbinding van de ChristenUnie-fractie meeondertekend. Dat is een goed voorbeeld. Al eerder is afgesproken dat dat randvoorwaardelijk was om dit plan te realiseren. Nu is dat niet zeker. Hoezo? Dat is het belang van de projectontwikkelaar. Die wil dat niet in zijn plannen verankerd zien.
De PvdA-fractie heeft de motie van de GroenLinks-fractie over de studentenhuisvesting meeondertekend. De PvdA-fractie is blij dat daar veel studentenhuisvesting wordt gerealiseerd. De PvdA-fractie heeft ook een motie van de CDA-fractie meeondertekend.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) merkt op dat er voor de 2e Daalsedijk een indrukwekkend plan ligt. Het kan een mooie bijdrage leveren aan de kwaliteit van het gebied, aan de levendigheid van de wijk en aan het oplossen van de woningnood in de stad. De CDA-fractie wil graag de cultuurhistorische elementen beschermen, voldoende ruimte bieden aan groene waterberging en een prettige plek bouwen om te verblijven, die is voorzien van een variatie aan bouwhoogten en die het karakter van Utrecht respecteert.
Op deze punten heeft de raad goede antwoorden van het college gekregen. De CDA-fractie is blij om te zien dat ook de projectontwikkelaar daartoe de verantwoordelijkheid op zich wil nemen. Er zijn punten waarover de fractie minder gerust is, bijvoorbeeld het woonprogramma. De fractie ziet helaas te vaak dat te kleine woningen worden gebouwd die na enige tijd in de vrije sector terechtkomen en onbetaalbaar worden. Daarom wordt samen met de fracties Stadsbelang Utrecht en PvdA een motie achter de hand gehouden: "Blijven sturen op woningen met voldoende vierkante meters die bereikbaar blijven voor studenten, gezinnen en ouderen". In deze motie wordt het college uitgenodigd om op dit punt met de projectontwikkelaar in gesprek te gaan, om ervoor te zorgen dat er grotere woningen worden gerealiseerd, met uitzondering van studentenwoningen. Voorkomen moet worden dat de woningen alsnog naar de vrije sector gaan.
Een ander punt is het milieuaspect van geluid. Het is goed om te zien dat in het plan rekening wordt gehouden met trillingshinder en dat daartoe toereikende maatregelen worden genomen, zodat de ambities op het gebied van leefbaarheid worden waargemaakt. Samen met de VVD-fractie wordt een motie achter de hand gehouden: "Hanteer 63 decibel als maximale grens voor geluidshinder in het kader van de gezondheid". De strekking van deze motie is het zich committeren aan de ambitie voor een gezonde leefomgeving in Utrecht. Die staat op 63 decibel en niet op 65 decibel of hoger, zoals nu wordt voorgesteld. De CDA-fractie is benieuwd naar de maatregelen die daartoe kunnen worden genomen en die financieel en technisch haalbaar zijn. De gemeenteraad wordt daarover geïnformeerd.
De CDA-fractie ziet een bepaalde spanning op het vlak van parkeren en het toenemende verkeer, zoals ook blijkt uit de discussie van daarnet. De gemeente baseert zich op modellen, maar in de praktijk kan het voorgenomen beleid anders uitpakken. Het is onwenselijk als omliggende buurten daarvan overlast ervaren. Daarom lijkt het goed als de gemeente dit actiever monitort. De CDA-fractie houdt daartoe een motie 7 achter de hand met de titel: "Monitoren van de parkeer- en

verkeersdruk nieuwbouw 2e Daalsedijk." De resultaten van de monitor kunnen ook worden betrokken bij andere nieuwbouwprojecten.

De heer **Işik** (PvdA) meent dat de verkeersbewegingen na de realisatie van nieuwbouw sowieso zouden moeten worden gemonitord.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) beaamt dit. Om die reden is in het dictum opgenomen dat dit als een eerste casus moet worden gezien en dat bij andere nieuwbouw in de stad hetzelfde gebeurt. Ook de ligging van het ontwikkelde gebied is van belang. De Cartesiusdriehoek ligt relatief dichtbij OV-knooppunten. Ook deze ontwikkeling is relatief dichtbij OV-knooppunten. Dat is voor de CDA-fractie interessant. In andere situaties is sprake van maatwerk. Bekeken kan worden of ook andere oplossingen voor de hand liggen. Dan is monitoring misschien minder relevant.

De heer **Schreuder** (D66) zegt benieuwd te zijn hoe hij dit moet lezen, want de gemeente doet al het nodige aan monitoring. Is dit bestendiging van bestaand beleid, een uitbreiding van bestaand beleid, of een nieuwe manier van monitoren? En hoe is dit voorstel dan gedekt, want dat is niet gratis.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) stelt dat op dit moment niet is voorzien in een financiële dekking. Zij hoort graag van het college of die nodig is. De CDA-fractie wil zien hoe bepaalde wijken meer autoluw kunnen worden. Daarover is in de raad continu discussie. Per gebiedsontwikkeling kan worden bekeken of dat al dan niet haalbaar is. Te vaak ziet de CDA-fractie dat de raad via een verkeersmodel wordt geïnformeerd. Het is de controlerende taak van de raad om ook op andere momenten te bekijken of de ontwikkeling uitpakt zoals die is bedacht. Daar is te weinig aandacht voor bij de plannen die de afgelopen tijd aan de orde zijn gekomen. Ook gezien de verkeersdruk die in zijstraten kan ontstaan, moet in de parkeernorm een balans worden gevonden. Dit voorstel biedt daartoe een uitgelezen kans.

De heer **Van Heuven** (PvdD) merkt op dat de wethouder in de commissievergadering veel mooie toezeggingen heeft gedaan waardoor de wijk groener, natuurinclusiever en diervriendelijker zal worden. Het zal een drukke wijk worden, met ongeveer 1.000 woningen. Dan is voor mens en dier een groene omgeving nodig. De PvdD-fractie is blij dat pocketparks zijn bedacht om bestaande bomen te redden, dat fietspaden om bestaande bomen heen worden aangelegd zolang niet hoeft te worden geslalomd en dat ook vleermuizen en mussen worden geholpen. Er worden slechts elf bomen gekapt, maar het is geen boomrijk gebied, dus er moet spaarzaam worden omgegaan met het weghalen van bomen. Mochten meer bomen worden gekapt, dan wordt de PvdD-fractie hierover graag ingelicht. Het lot van elke bestaande boom in dit gebied moet kritisch worden bekeken.
Dit zijn mooie punten. De PvdD-fractie ziet graag hetzelfde terug in toekomstige bestemmingsplannen. Het college bewijst hier dat het dit kan. De PvdD-fractie houdt het college daar ook in de toekomst graag aan.
In de commissievergadering heeft de PvdD-fractie met de wethouder gesproken over de gewenste ecologische verbinding langs het spoor. Het ging erom of het een fietspad dan wel een bos moet worden. De waarheid ligt wat hem betreft in het midden. Concreet wil de PvdD-fractie de toezegging dat bij de uitwerking van de gebiedsinrichting de zone langs het spoor zo biodivers mogelijk wordt ingericht, rekening houdend met de wenselijke verbinding uit het groenstructuurplan en de behoefte van lokale soorten. Hiermee kan een mooi pad voor mens en dier ontstaan.
De PvdD-fractie sluit zich aan bij de gevraagde toezegging over groene gevels, daken en binnentuinen.
Zojuist is gesproken over het hotel. De PvdD-fractie is blij dat de wethouder heeft toegezegd een algemene verklaring van geen bedenkingen te presenteren als toch wordt besloten tot de bouw ervan. Na de commissievergadering vroeg de PvdD-fractie zich af waarom. Waarom komt er sowieso geen hotel, maar wordt de geplande cultureel maatschappelijke invulling voor de korte termijn verlengd? Dat op deze plek geen woningen komen, is begrijpelijk, maar als op andere plekken geen cultureel-maatschappelijke invulling komt, kunnen daar misschien woningen komen. Kan de wethouder toezeggen om af te zien van hotels en te bewerkstelligen dat de twee gebouwen een cultureel-maatschappelijke invulling krijgen?
Over de parkeernorm is al het een en ander gezegd. De PvdD-fractie ziet graag dat de parkeernorm richting de nul gaat. In het gebied wordt het superdruk. Ook is er de Amsterdamsestraatweg. Eerst moet er een nieuwe nota Stallen en Parkeren komen. De PvdD-fractie ziet daarnaar uit. De PvdD-

fractie wil graag de woorden van de wethouder concreet maken met de zin: "de minimale norm wordt tevens de maximale norm".

De heer **Işik** (PvdA) begrijpt dat de heer Van Heuven de hotelfunctie uit de plannen wil halen en daar culturele functies in wil onderbrengen. Dit zou kunnen betekenen dat de daardoor elders vrijkomende ruimte kan worden gebruikt voor woningbouw. Zou dat een optie zijn voor de heer Van Heuven en voor het college?

De heer **Van Heuven** (PvdD) zegt dat dit zeker zijn idee is. De PvdD-fractie denkt dat het beter is om woningen en cultureel-maatschappelijke instellingen te hebben dan meer hotels.
Hoewel de PvdD-fractie op deze plek graag een groot stadspark had gezien, stemt ze in met het voorstel. De PvdD-fractie ziet uit naar duurzame huizen, groene daken en autoluwe ommetjes langs pocketparks.

De heer **Galjaard** (Stadsbelang Utrecht) stelt dat zijn fractie het meeste al in de commissievergadering heeft gezegd. Hij kondigt twee amendementen aan. De eerste betreft het begrenzen van de prijzen van betaalbare koopwoningen te begrenzen. De tweede is bedoeld om beslispunt 6 over hotels uit het plan te schrappen.

De heer **Schipper** (SP) merkt op dat de SP-fractie zich in de commissievergadering druk heeft gemaakt over het naleven van een motie uit 2015 (Bewoners niet het bos in bij schade door bouwactiviteiten). De wethouder heeft toegezegd om daarover nadere informatie te geven. Hij heeft geschreven dat die motie ruimhartig wordt nageleefd. Daarmee verviel voor de SP-fractie een belangrijk twijfelpunt.
Dat was wat de SP-fractie nog wilde horen. De SP-fractie gaat akkoord met het bouwplan, maar steunt ook van harte de voorstellen over het fietstunneltje en de studentenwoningen.

De heer **Schreuder** (D66) vindt dat er een mooi plan voorligt voor zeer noodzakelijke extra woningen. De D66-fractie is blij dat het college 50% middensegment heeft kunnen toevoegen en om die meer in lijn te krijgen met de Woonvisie, die overigens nog niet gold toen met de planvorming werd begonnen. De D66-fractie ziet een mooie, groene stadsontwikkeling met ruimte voor iedereen, van ouderen tot studenten. D66-fractie maakt het college een compliment voor het invoegen van studentenhuisvesting en voor het feit dat de wethouder aanvullende afspraken heeft gemaakt na de commissievergadering over het realiseren van onzelfstandige huisvesting. Daarom steunt de D66-fractie het voorstel van de GroenLinks-fractie om dit vast te leggen.
De D66-fractie ziet de aansluiting voor fietsen als onmisbaar voor een autoluwe ontwikkeling. Daarom steunt de D66-fractie het voorstel van de ChristenUnie-fractie daarover.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) meldt dat ook de CDA-fractie blij is met het toevoegen van betaalbare koopwoningen in het middensegment. Maar hoe groot worden die? Weet de heer Schreuder dat?

De heer **Schreuder** (D66) zegt dat niet te weten.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vraagt of de heer Schreuder het met haar eens is dat daarover iets moet worden opgenomen, om te waarborgen dat de woningen niet te klein worden.

De heer **Schreuder** (D66) vindt dat daarover heel mooie afspraken zijn gemaakt. De raad moet ervoor waken een betrouwbare partner te blijven, anders is het voor de projectontwikkelaar niet meer te doen. De heer Schreuder heeft het vertrouwen in de wethouder dat die dit goed regelt. Hij heeft tot nog toe bij elke stap laten zien dat er meer mogelijk was.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) zegt een pleidooi te horen voor verschillende doelgroepen. Niet al die doelgroepen passen in een kleine woning, lijkt haar.

De heer **Schreuder** (D66) hecht zeer aan het op peil houden van de voorzieningen. De placemaking in het gebied heeft een aantal mooie initiatieven opgeleverd. De D66-fractie koestert die. Ze is zeer tevreden met de ruimte voor creatieve bedrijven en voor gebruikers als de Uco en De Plaatsmaker. De D66-fractie is ook tevreden met de 1.000 m² die is ingeruimd voor sport. In de

commissievergadering heeft de D66-fractie haar zorgen uitgesproken voor een ondernemer die niet in gesprek wist te komen. Men is zeer blij dat dit gesprek is begonnen.

De heer **Işik** (PvdA) vraagt of de D66-fractie kiest voor het oplossen van de wooncrisis of voor het realiseren van een hotel.
De fracties van PvdA en PvdD willen een reactie op hun voorstel krijgen.

De heer **Schreuder** (D66) zegt al op het voorstel van de heer Işik te hebben gereageerd. De keuze die de heer Işik hem voorlegt, is vals. Dat is met een aantal mooie metaforen al eerder gezegd. De heer Işik kan zijn vraag blijven herhalen, maar de reactie daarop zal niet veranderen.

De voorzitter schorst daarop de vergadering.

Na heropening van de vergadering verleent de voorzitter het woord aan wethouder Verschuure.

De heer **Verschuure** (wethouder) zegt dank voor de vragen die zijn gesteld en de complimenten die het college hier en daar heeft gekregen. Hij zal reageren op de aangekondigde amendementen en moties.
Naar aanleiding van de commissievergadering is een gesprek gevoerd met NS. De raad heeft ooit een ontwikkelversie vastgesteld. Daarin was sprake van 30% sociale woningbouw. Daar is 15% betaalbare huurwoningen bijgekomen. Naar aanleiding van het verzoek om een commissievergadering is een gesprek gevoerd over de mogelijkheid om van het opgenomen segment studentenhuisvesting een deel onzelfstandig te maken. Ook wat dat betreft heeft NS een beweging gemaakt. NS wil dat dit voor twintig jaar wordt vastgelegd. De wethouder kan derhalve het amendement van mevrouw De Koning een positief advies meegeven, mocht dat vanavond worden ingediend.
Mevrouw De Koning heeft gevraagd om een groene wandelroute. Die kan het college toezeggen. Als wordt gesproken over het inrichtingsplan kan het college de raad daarover informeren. Het staat in de tekst, maar de wethouder is het ermee eens dat dit wat explicieter had gekund. Het college is zeker van plan dat te doen. Het wil het gebied natuurinclusief ontwikkelen. Het hoopt dat dit een nieuwe standaard wordt. Ook in de Ruimtelijke Strategie Utrecht zijn hierover dingen opgenomen.
Mevrouw De Koning vroeg ook om groene gevels. In principe staan groene gevels in het beeldkwaliteitsplan. De aandacht voor groen is een belangrijk punt. Architecten worden daardoor uitgedaagd. Er is sprake van enige architectonische vrijheid. De dichtheid is echter groot. Er zijn ook parkeervoorzieningen. Niet elke gevel zal groen zijn. De wethouder kan toezeggen dat er extra aandacht voor is. Via het inrichtingsplan zal de wethouder de raad informeren.
De heer Wijmenga heeft terecht gewezen op de fietstunnel. In de commissievergadering heeft het college gezegd dat een fietstunnel zeker gewenst is. Verkeerskundig is die niet noodzakelijk. Het verkeer op de Amsterdamsestraatweg neemt weliswaar toe, maar het college denkt dat een fietstunnel mogelijk is. Gevraagd wordt om daar een onderzoek naar te doen en om een coalitie te smeden om te zien of dat via cofinanciering kan gebeuren. Ook moet worden bekeken waar de tunnel moet lopen. Er is sprake van verschillende bandbreedtes als het erom gaat hoe kostbaar de tunnel zal zijn. Het hangt ervan af of de tunnel onder een breed rangeerterrein moet lopen of alleen onder wat sporen. Het college kan de motie zeker een positief advies meegeven. Het college kan echter een nog niet ingediende motie niet overnemen.
De heer Van Deún vraagt of het verkeersinrichtingsplan nog eens kan worden bekeken om te zien of op andere plekken een knip kan komen. Dat wil het college ten stelligste ontraden. Er is veel gesproken met de omgeving. Deze inrichting is daaruit voortgekomen. De gesprekken met de bewoners van de Concordiastraat hebben tot een paar aanpassingen geleid, onder andere door het instellen van een vrachtwagensluis waardoor het zwaardere verkeer via de Daalsedijk - de oorspronkelijke route - kan blijven rijden en niet door de smalle straatjes hoeft. Het college denkt te hebben onderzocht wat er te onderzoeken is en dat dit de optimale vorm is, ook met het oog op de omwonenden.
De heer Van Deún vraagt om een ander parkeerregime. In de commissievergadering is daarover uitgebreid gesproken. Het college stelt dat zeker niet voor. Met een A2-systeem kunnen de minimale en maximale parkeernormen worden gehanteerd. Dan kunnen in het gebied zo veel mogelijk woningen komen met een beperkt aantal verkeersbewegingen. Dan blijft de verkeersoverlast binnen de afgesproken normen. Meer woningen betekent meer verkeersbewegingen. Een hoger parkeerregime betekent minder woningen.

De heer **Van Deún** (PVV) merkt op te hebben gevraagd om een onderzoek naar ondergronds parkeren, in dit gebied, maar ook in de rest van Utrecht.

De heer **Verschuure** (wethouder) zegt dat ondergronds parkeren deel uitmaakt van het plan. Veel parkeervoorzieningen zijn ondergronds. Er is ook een mooi pand waar een parkeergarage komt.

De heer **Van Dalen** (VVD) vraagt of met het huidige aantal woningen het parkeerregime van A2 naar B1 worden veranderd. Dat heeft de VVD-fractie gehoord van de ambtelijke organisatie.

De heer **Verschuure** (wethouder) antwoordt dat dit niet kan. Het kan misschien worden gedaan, maar dan wordt het aantal verkeersbewegingen per etmaal te hoog. Dat is ongewenst.

De heer **Van Dalen** (VVD) zegt van de ambtelijke organisatie te hebben gehoord dat dit wél kan. Bij dit aantal woningen zijn beide parkeerregimes mogelijk. De VVD-fractie is benieuwd waarom het antwoord van de wethouder anders is dan dat van zijn ambtelijke organisatie.

De heer **Verschuure** (wethouder) merkt op die ambtelijke antwoorden niet te kennen. Voor zover hij weet, is het parkeerregime op de maximale vorm afgesteld, waarmee het aantal autobewegingen in de smalle straatjes wordt beperkt. Er is een aantal aanvullende maatregelen genomen. Er is veel deelmobiliteit. Het is een groen ingericht gebied voor voetgangers en fietsers. Er is een laag parkeerregime. In zijn vragen wees de heer Van Dalen erop dat dit betekent dat andere inwoners van het gebied in de omliggende straten parkeren omdat daar een lager parkeertarief is. Het verschil is maximaal 15%. De bewoners van de 2e Daalsedijk kunnen, als zij geen eigen parkeergelegenheid hebben, in de omliggende straten geen parkeervergunning krijgen. Het college maakt zich daarover minder zorgen. Het is een wijk waar mensen bewust gaan wonen. Zij weten dat het een autoluwe wijk is. Een deel van de inwoners vindt dat erg plezierig. Niet iedereen ervaart dit als een nadeel.

De heer **Van Dalen** (VVD) zegt zich daar meer zorgen over te maken. Vooral bezoekers moeten in de 2e Daalsebuurt een lager parkeertarief krijgen. Voor ruim € 1 per uur minder wordt in een straatje verderop geparkeerd. Dat geeft meer parkeeroverlast, bijvoorbeeld in de Concordiastraat.
De wethouder zegt dat de wijkbewoners minder vaak een auto hebben, maar de VVD-fractie denkt van niet. Zij parkeren hun auto eenvoudig ergens anders. Dan komt daar meer parkeerdruk. De bewoners van de Bloemenbuurt en rond het Julianapark hebben daar dan last van. Als de wethouder de wijkbewoners tegemoet wil komen, is het misschien handig om een B1-parkeerregime in te voeren.

De heer **Verschuure** (wethouder) stelt dat met omwonenden is afgesproken om het aantal verkeersbewegingen beperkt te houden. Met hetzelfde parkeerregime heeft men een aantal parkeerplaatsen extra. Dan is er een andere parkeernorm. Dat lijkt het college niet verstandig, want daarmee wordt óf het aantal woningen verminderd, óf het aantal verkeersbewegingen stijgt. Beide ontwikkelingen zijn ongewenst. In een klein deel van de Bloemenbuurt is nog geen betaald parkeren. De parkeerdruk is daar wél erg hoog. In de Cartesiusdriehoek is de parkeerdruk dermate hoog dat die betaald parkeren legitimeert, maar de bewoners hebben daar nog niet voor gekozen. De heer Koppelaar noemde de bouwhoogten. Vanaf de bestaande bebouwing wordt er naartoe gebouwd. Ook noemde hij groene gevels bij de fietstunnel. Het college zal daar zijn best voor doen. De heer Van Dalen vroeg of het aantal woningen kan worden verhoogd. Dat kan niet. Het college zou dat wel willen. Verdichten lijkt ons goed, maar er moet rekening worden gehouden met verkeersintensiteiten.

De heer **Van Dalen** (VVD) zegt er meer woningen te willen zien, maar hij begrijpt dat dit op deze locatie niet kan. Binnenstedelijk bouwen kent dit soort knelpunten. Vindt de wethouder niet dat beter in Rijnenburg kan worden gebouwd?

De **voorzitter** merkt op dat deze vraag buiten de vergaderorde valt. Er wordt gesproken over de 2e Daalsedijk.

De heer **Verschuure** (wethouder) zal over de geluidsoverlast iets zeggen als de motie van mevrouw

Zwinkels aan de orde is.
Over zwaar bouwverkeer in de straatjes is in de commissievergadering gesproken. Dat zal niet gebeuren. Langs het spoor loopt een route. Er is een speciale bouwweg aangelegd. Het aangekondigde amendement om van parkeerregime A2 naar parkeerregime B1 te gaan, is niet uitvoerbaar. Als dat vanavond wordt ingediend, zal het college dat stevig ontraden.
De heer Işik vroeg of het bouwprogramma niet conform de Woonvisie is te maken. In de commissievergadering is daarover uitgebreid gesproken. De raad heeft ooit een ontwikkelvisie vastgesteld. Op basis van het uitgangspunt daarvan is NS, als eigenaar van de grond, onderhandelingen gestart. Daar zit een businesscase achter. De raad kan gedurende het ontwikkelen allerlei spelregels veranderen - de raad kan dat doen, want die stelt het bestemmingsplan vast - maar het moet nog wel te doen zijn. Het college denkt dat wat de heer Işik vraagt niet is te doen. Het college vindt wel dat NS een stevige beweging heeft gemaakt door zich te committeren aan 15% extra woningen met een betaalbare huur. Ze wil ook een aantal dingen vastleggen over onzelfstandige studentenhuisvesting.
De door de heer Işik aangekondigde motie moet door het college worden ontraden. De heer Işik heeft ook iets over een hotelfunctie gezegd; hij wil die schrappen om aan het plan meer woningen toe te voegen. Dat kan om verscheidene redenen niet. In het bestemmingsplan wordt niet toegestaan dat een hotel wordt toegevoegd. Dat lijkt wél zo te zijn. Een hotel kan als bestemming in het gebied landen, maar dan kunnen er geen afwegingen plaatsvinden. Er is een aantal locaties dat zich niet goed leent voor woningbouw. Het is wellicht denkbaar dat daar in de toekomst een hotel wordt toegestaan. Als dat nu niet in het plan wordt opgenomen als mogelijkheid, moet later een lange bestemmingsplanwijzigingsprocedure worden gevoerd. Het college is gevraagd de mogelijkheid te geven om die afweging in de toekomst te kunnen maken. Hij heeft toegezegd dat als het college van die mogelijkheid gebruik wil maken, het de gemeenteraad in staat moet stellen om daar iets van te vinden. Het is dus niet zo dat als de raad in het bestemmingsplan de hotelfunctie schrapt, in het gebied dan meer woningen kunnen komen. De plek waar dat eventueel kan, leent zich niet voor woningbouw. Ook is het aantal woningen gemaximeerd, zoals al eerder is gezegd.

De heer **Işik** (PvdA) wil op de plek waar het hotel zou worden gevestigd geen woningen bouwen. Hij stelt voor allerlei functies te verschuiven. Daardoor kan het zijn dat er op een andere locatie vierkante meters vrijkomen. Die locatie kan worden ingezet voor het realiseren van nieuwe woningen.

De heer **Van Heuven** (PvdD) zegt te begrijpen dat de wethouder geen bestemmingsplanwijzigingsprocedure wil doorlopen, maar hij zou wel kunnen toezeggen om nu al af te zien van de komst van een hotel. Dan hoeft hij later geen briefje te sturen. Dan blijft in de papieren staan wat er staat, maar de wethouder spreekt nu hardop uit niet voor een hotel te kiezen.

De heer **Koppelaar** (Student & Starter) vindt dit een lastige afweging. Misschien kan de wethouder dat nog wat verhelderen. Wat is er de reden van dat woningbouw op zo'n locatie niet kan, maar een hotel wel? Wat zijn dan precies de verschillen?

De heer **Verschuure** (wethouder) zegt in reactie op de heer Işik dat als een programma wordt verschoven, niet op een andere plek meer woningen kunnen worden toegevoegd. Dat komt doordat het aantal woningen is gemaximeerd, omdat er anders meer verkeersbewegingen komen.
Hij zegt in reactie op de heer Koppelaar dat de plek zich niet voor wonen leent. Dit is vastgesteld door de projectontwikkelaar, NS en de ambtenaren van de gemeente. De locatie die is voorzien, leent zich niet voor woningbouw vanwege allerlei restricties: de vorm, de plek en het respecteren van erfgoed. Andere bestemmingen zoals cultuur, horeca en diensten zijn misschien wél mogelijk. Die bestemmingen heeft de locatie. De projectontwikkelaar vraagt of het mogelijk is, als het niet lukt om die voorzieningen op die plek te laten landen, om daar een hotel neer te zetten. Op dit moment zegt de gemeente daar "nee" tegen, want andere voorzieningen worden belangrijker gevonden. Het college vraag wel om de mogelijkheid van een hotel erin te houden, opdat er, als dit aan de orde zou zijn, geen complete bestemmingsplanprocedure hoeft plaats te vinden. Het is een klein onderdeel van het totale plan.
Mevrouw Zwinkels heeft vragen gesteld over het woonprogramma en gewezen op de exploitatieovereenkomst. Daarin is een berg afspraken over dit plan opgenomen. Er komen 1.020 woningen. 306 daarvan maken deel uit van het sociale segment opgedeeld in woningen van

verschillende aantallen vierkante meters: 75 m², 65 m² en studenteneenheden. Die zijn ook onderverdeeld. In de exploitatieovereenkomst voor het sociale deel is veel vastgelegd. Daarbinnen is wat kan worden gedaan maximaal uitgenut. Van het betaalbare segment, 153 woningen, valt het juridische instrumentarium onder de Nationale Hypotheek Garantie. Er is nog geen instrumentarium over het minimumaantal vierkante meters. Wethouder Diepeveen is daarmee bezig. Hij heeft daar al over bericht in het kader van het Actieplan Middenhuur. Er is ook een Actieplan Betaalbare Koop te formeren, maar dat is er nog niet. Het college heeft wel een zelfbewoningsplicht en een antispeculatiebeding ingevoerd. Het totale instrumentarium dat hem ter beschikking staat, is gebruikt. Veel waar door de raad om wordt gevraagd, is al gedaan. Dat maakt de motie die daarover zal worden ingediend deels overbodig. Het college kan niet méér doen.
Mevrouw Zwinkels heeft iets over geluidshinder gezegd, namelijk geen 65 dB toestaan op bepaalde stukken, maar maximaal 63 dB. Oorspronkelijk was in het gebied 68 dB voorzien. Dat kon worden teruggebracht tot 65 dB. Dat is een aardige extra investering. Als het aantal dB nog lager moet worden, zijn geluidsschermen nodig. Behalve dat dit een zware kostenpost is, is het in tegenspraak met de ontwikkelvisie die de raad eerder heeft vastgesteld. Het college heeft de expliciete opdracht gegeven om geen schermen te plaatsen. Dat laat het plan wiebelen. Als wat mevrouw Zwinkels vraagt inderdaad gebeurt, is het nog maar de vraag of geluidsschermen helpen. Die worden hoog aangebracht. Als die op alle gevels komen, betekent het dat een deel van het woonprogramma moet worden geschrapt. Dan moet veel lager worden gebouwd. Het college heeft een hoge waardebeschikking afgegeven. Daarbinnen kan de projectontwikkelaar aan de gang gaan, maar wat mevrouw Zwinkels vraagt, kan niet worden gedaan. De motie zal moeten worden ontraden.
Gevraagd is naar een parkeer- en verkeersdrukonderzoek. Dat is echt overbodig. De wethouder heeft gezegd op basis waarvan het college het verkeersregime heeft vastgesteld om het aantal verkeersbewegingen te reguleren. Het gebied ligt vlakbij twee stations. Er wordt betaald parkeren ingevoerd. Er wordt veel aan deelauto's gedaan. Er worden geen parkeervergunningen gegeven voor de omliggende gebieden. Er zijn knips ingevoerd. Er is een vrachtwagensluis ingevoerd. Bij de verschillende omgevingsvergunningen die voor de deelgebieden worden afgegeven, wordt steeds opnieuw een rekenkundige toets gedaan om te zien of het past. Er wordt verondersteld dat daarmee overlast en verkeersdruk kan worden gereguleerd. Als onverhoopt iets niet goed is, kunnen meer verkeersremmende maatregelen worden genomen.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) stelt dat maatregelen inzake geluidsoverlast kostbaar en lastig kunnen zijn, maar de gemeente heeft continu de mantra van gezond stedelijk leven. Daar worden eisen aan gesteld. Wat wordt nu gezegd, gaat voor 100% in tegen het beleid dat de gemeente hanteert.

De heer **Verschuure** (wethouder) antwoordt dat men in een drukke stad die binnenstedelijk groeit vaak ziet dat bepaalde functies elkaar in de weg zitten. Het stadsbestuur probeert zich aan de normen voor de volksgezondheid te houden. In de nota's van het college staat altijd dat dit in het ideale geval zo is. Een aantal maatregelen kan worden genomen. De projectontwikkelaar zal allerlei maatregelen nemen op de gevel zelf, waardoor men binnen veel minder last heeft. Allerlei zaken moeten aan het bouwbesluit voldoen. Het gemeentebestuur mag niet nog hogere waarden vaststellen. Als het dat wél doet, komt het plan helemaal op losse schroeven te staan. Het college denkt aan de normen te voldoen.
De heer Van Heuven vroeg zich af of de verbinding langs het spoor een fietspad of een bos zou moeten worden. Misschien wordt het een fietspad door een bos, maar het bos zal niet heel breed zijn. Hij zegt toe dat zo veel mogelijk rekening zal worden gehouden met biodiversiteit en een zo veel mogelijk natuurinclusieve inrichting. Dat vindt het college belangrijk.
Hij kan toezeggen dat de minimale norm voor het parkeren ook de maximale norm is.
De Stadsbelang Utrecht-fractie heeft een amendement aangekondigd over het parkeerregime. Het college denkt dat dit amendement ongeveer hetzelfde is als dat van de heer Van Dalen. Hij ontraadt het met dezelfde argumentatie. Als het amendement over het hotel gelijk is aan het amendement over het hotel waarop de wethouder zojuist heeft gereageerd, zal hij ook dat met dezelfde argumentatie ontraden.
Hij meent de vraag van de heer Schipper al te hebben beantwoord.
De heer Schreuder noemde de 15% van de Nationale Hypotheek Garantie die is vastgelegd, net als het antispeculatiebeding en de zelfbewoningplicht. Het gesprek dat hij noemde, is georganiseerd.

De heer **Van Dalen** (VVD) wil nog even op het parkeren terugkomen. Volgens hem zouden het,

gezien het aantal woningen en het maximale aantal verkeersbewegingen, 2.604 verkeersbewegingen moeten zijn. Het parkeerregime B1 zou 2.4017 verkeersbewegingen moeten zijn. B1 past erin, maar de wethouder zegt dat het er niet in past. Kan hij dat uitleggen?

De heer **Verschuure** (wethouder) zal dit ambtelijk navragen, omdat hij de ambtelijke vragen die de heer Van Dalen heeft gesteld niet heeft gezien. Op deze manier wordt beantwoorden heel lastig.

De **voorzitter** zegt dat het hem goed lijkt als de heer Van Dalen ervoor zorgt dat wethouder Verschuure de getallen te zien krijgt. Dan kan hij er later op reageren.

De heer **Van Dalen** (VVD) heeft een punt van orde. Volgens hem moet de wethouder dit weten. Hij kan zich voorstellen dat de vergadering wordt geschorst zodat dit kan worden nagevraagd, maar het moet niet zo zijn dat raadsleden de wethouder informeren over hoe diens voorstel eruitziet. Dat is vrij raar.

De **voorzitter** zegt dat dit niet is wat hij heeft voorgesteld. Het lijkt hem praktisch om de vergadering nu te schorsen. De vergadering loopt al een halfuur uit de tijd. Vanavond is er een raadsvergadering waarin dit onderwerp opnieuw aan de orde komt. Dan kan op de vraag van de heer Van Dalen worden ingegaan.

De heer **Van Dalen** (VVD) zegt graag een antwoord op zijn vraag te willen hebben. De vergadering verloopt wat chaotisch, omdat de wethouder niet goed kan reageren op amendementen en moties waarvan hij de exacte tekst nog niet kent. Maar vanavond is er in feite geen tijd meer voor vragen en antwoorden. De VVD-fractie wil graag nu een antwoord hebben. Ze denkt dat de collega-raadsleden en alle Utrechters die nu kijken dat ook willen.

De voorzitter zegt dat als de heer **Van Dalen** erop staat, de vergadering zal worden geschorst, zodat de wethouder een en ander kan navragen.

De voorzitter schorst daarop de vergadering.

Na heropening van de vergadering verleent de voorzitter het woord aan wethouder Verschuure.

De heer **Verschuure** (wethouder) zegt dat hij de antwoorden heeft nagelezen. Hij denkt dat hij weet waar het misverstand op berust. De heer Van Dalen heeft gevraagd of het aantal verkeersbewegingen in de parkeerregimes past. Dat zou namelijk kunnen, los van de wenselijkheid daarvan, maar dat leidt in de straatjes tot een probleem en daarom past het toch niet. Het antwoord dat het niet past, klopt dus wel degelijk. Dat is de heer Van Dalen verteld. Door de verkeersdruk in de zijstraten in het geval van een B1-regime loopt het verkeer op de 2e Daalsedijk vast boven de vastgestelde normering van 1.000 voertuigbewegingen per etmaal. Daarom past het niet en daarom moet men dat niet willen.

De heer **Van Dalen** (VVD) zegt letterlijk van de ambtelijke organisatie gehoord te hebben dat het wél zou passen. Hij heeft de letterlijke tekst van de ambtelijke organisatie gestuurd.

De **voorzitter** verwacht niet dat de heer Van Dalen nu van wethouder Verschuure een ander antwoord krijgt. Hij stelt voor dat de heer Van Dalen vanavond zijn amendement inclusief motivering indient om te kunnen zien wat de raad doet.

De heer **Verschuure** (wethouder) zegt ook de antwoorden te hebben die de heer Van Dalen heeft gekregen. Bij het allerlaatste punt staat: "de verkeersdruk in de zijstraten loopt in het B1-parkeerregime op de 2e Daalsedijk op met 1.050 voertuigbewegingen per etmaal. Dat is net boven het gestelde maximum van 1.000 voertuigbewegingen per etmaal. In het A2 parkeerregime ligt dit lager dan het vastgestelde maximum." Verder staat er: "NB: Het toevoegende programma en het B1-parkeerregime leidt tot een grotere toename (…)".

De voorzitter schorst daarop de vergadering.

Na hervatting van de vergadering stelt de voorzitter aan de orde:

Raadsvoorstel Nota van Uitgangspunten Opgave Inburgering.

Mevrouw **Podt** (D66) dankt de wethouder voor de aanpassingen in het voorstel en meldt dat haar fractie zeer teleurgesteld is dat de start van de nieuwe manier van werken is vertraagd. Ze ziet dat de wethouder er desondanks alles aan doet om deze "ondertussengroep" zijn plek te laten vinden en zo veel mogelijk zijn voordeel te kunnen doen met de nieuwe manier van werken. In het "strekt ter vervanging" staat een aantal scenario's. De D66-fractie rekent op een bijdrage van het Rijk en staat onder de motie van de GroenLinks-fractie over de lobby hierop. De oproep in de motie is in eerste instantie gericht op de wethouder en niet de minister. Zij vraagt hoe de wethouder borgt dat de kwaliteit van het inburgeringsonderwijs niet te lijden heeft onder gebrek aan middelen.
Ze is blij dat er uitgebreid aandacht wordt besteed aan de mentale gezondheid van statushouders. Ze vraagt naar de begeleiding naar werk van vrouwelijke nieuwkomers die geen uitkering krijgen, die vaak na hun man aankomen. Dit om te voorkomen dat ze gelijk al op achterstand staan.
Haar fractie vindt dat een rigide omgang met leerroutes in de inburgering niet past bij een blijvende ontplooiing. Daarover zal ze wellicht later een motie indienen, "flexibele leerroutes voor inburgeraars", om ervoor te zorgen dat er binnen het inburgeringstraject voldoende ruimte is en er zo veel mogelijk gebruik wordt gemaakt van de wettelijke ruimte, inburgeraars weten dat die mogelijkheid bestaat, tussen de leerroutes flexibiliteit wordt gebruikt en de effecten en mogelijke dilemma's worden gerapporteerd in de update van het inburgeringsbeleid.
De D66-fractie stelt voor de inburgeraars medezeggenschap voor, zoals ze heeft voorgesteld voor asielzoekerscentra. De inburgeringscoalitie is een heel mooi platform, maar verschilt van een medezeggenschapsraad of cliëntenplatform met omschreven rechten en een duidelijke rol in de belangenbehartiging. Daarom stelt ze voor deze aan te vullen met daadwerkelijke medezeggenschap. Hierover zal ze wellicht later een motie indienen: "Van meepraten naar medezeggenschap voor inburgeraars", waarin ze vraagt om in samenspraak met ervaringsdeskundigen en medezeggenschapsplatforms te bezien hoe medezeggenschap voor inburgeraars een aanvulling kan zijn op de rol die de inburgeringscoalitie heeft en vast te leggen hoe en over welke onderwerpen inburgeraars mee kunnen praten en besluiten en hierover terugkoppeling te geven aan de gemeenteraad in de reguliere updates over het inburgeringsbeleid.

Mevrouw **Streefland-Driesprong** (ChristenUnie) complimenteert de wethouder met het voorstel en de aanpassingen daarop.
De gemeente Utrecht heeft een focus op taal, zo veel mogelijk in een rijke context. Zij vindt het daarom spijtig dat het derde scenario om eerder te starten met taalonderwijs is afgevallen omdat dit financieel en juridisch niet haalbaar is. Ze is blij dat in het taalconvenant inburgeraars worden verwezen naar bonafide taalscholen. Ze hoopt dat dit convenant een vervolg krijgt als de gemeente met deze taalscholen zaken gaat doen.
Haar fractie is medeondertekenaar van de motie over flexibele leerroutes. Een persoonlijk inburgeringsplan helpt namelijk niet als er vooral te kiezen valt uit een inflexibele onderwijsroute. Zij is blij te wonen in een stad waar inburgeraars zich thuis weten. Dat betekent voor haar fractie dat er voortdurend moet worden gewerkt aan: je welkom weten, je veilig voelen en gelijke kansen krijgen. Ze wenst de wethouder hierbij veel goeds en wijsheid.

De heer **Dekkers** (GroenLinks) meldt dat de GroenLinks-fractie het raadsvoorstel van harte steunt en trots is dat Utrecht vooroploopt bij het ontwikkelen van het nieuwe inburgeringsstelsel. Hij sluit zich aan bij de vorige twee sprekers en dankt voor het "strekt ter vervanging".
Voor veel jonge moeders is formele of informele kinderopvang belangrijk om succesvol aan inburgering te kunnen werken. Hij vraagt de wethouder toe te zeggen dat hij zich ervoor zal inspannen dat er bij het komend inkooptraject voor lerend ontwikkelen en het definitief vormgeven van de inburgering aandacht is voor voldoende formele of informele kinderopvang. Hij begrijpt dat de wethouder dit niet kan garanderen.
Het is jammer dat door het uitstel van de Inburgeringswet, inburgeraars langer gebruik moeten maken van het huidige stelsel, dat aantoonbaar niet leidt tot goede inburgering, maar tot langdurige bijstandsafhankelijkheid, oplopende schuldenproblematiek en beperkte integratie. Door de verdubbelde taakstelling in 2021 is de "ondertussengroep" extra groot. De GroenLinks-fractie vindt het wenselijk dat de gemeente op 1 juli start met een aantal onderdelen van de nieuwe aanpak,

zoals begeleiding vanuit het multidisciplinaire team, een vorm van welkomhuizen en het programma Welkome start. Daarvoor zijn financiële middelen en een goede uitwisseling met DUO nodig.
Daarover zal zij met een groot aantal fracties de motie "Extra middelen nodig door uitstel Inburgeringswet" indienen, waarin het college wordt opgeroepen met andere gemeenten hiervoor te lobbyen bij de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Hij heeft gezien dat de wethouder al bezig is met deze lobby en steunt hem graag met deze motie.

De heer **Gilissen** (VVD) reageert dat de motie over een oproep aan het Rijk gaat, met goede bedoelingen. De stad heeft ook goede bedoelingen als het bijvoorbeeld om de ambitie rond het onderwijs gaat. Betekent deze motie dat de ondertekenaars het college oproepen om voor mooie doelstellingen geld te regelen?

De heer **Dekkers** (GroenLinks) antwoordt dat het er hierbij om gaat dat de gemeente extra kosten heeft, veroorzaakt door het Rijk door het uitstellen van de wet. Daarom vindt hij het terecht om Den Haag te vragen de gemeente te helpen, zodat ze daar geen last van heeft.

Mevrouw **Podt** (D66) vult aan dat het Rijk dit geld voor een half jaar op de plank heeft liggen, omdat de nieuwe wet eerder zou worden geïmplementeerd.

De heer **Gilissen** (VVD) vraagt of de motie betekent dat als de raad ambities deelt op andere beleidsterreinen, hij soortgelijke moties naar het eigen college zal verwoorden. Hij vraagt of de indieners bereid zijn zelf de portemonnee te trekken, als de lobby onverhoopt niet lukt.

De heer **Dekkers** (GroenLinks) reageert dat in het "strekt ter vervanging" een aantal scenario's staat waarop de motie aansluit. De motie vraagt het college om hierop te lobbyen en terug te komen met de uitslag daarvan. Vervolgens zullen de indieners bekijken wat ze precies moeten doen.
Hij antwoordt dat zelf de portemonnee trekken een van de opties is, maar zegt niet op voorhand dat de gemeente iets moet betalen waarvoor Den Haag zou moeten betalen.

Volgens mevrouw **Assen** (PvdA) staat voor haar fractie voorop dat nieuwe Utrechters vanaf dag 1 de taal goed moeten leren beheersen, mee moeten kunnen doen aan onderwijs, vrijwilligerswerk en sociale activiteiten om een valse start te voorkomen en schulden te vermijden, zoals nu helaas veel voorkomt. Ze complimenteert de wethouder dat dit doel leidend is in het voorstel.
Ze sluit zich aan bij eerdere opmerkingen over de ondertussengroep. Na toezeggingen in de commissie is de PvdA-fractie blij dat er explicieter aandacht is voor de psychosociale gezondheid en de inzet om samen met de HU, ROC en UAF uitval van statushouders tegen te gaan. Maatwerk moet daarin mogelijk zijn. Kan de wethouder de raad informeren wat er uit die gesprekken komt?
De wethouder is minder toeschietelijk met toezeggingen op de vraag over basisbanen als kans voor nieuwkomers om aan het werk te komen. Wethouder Voortman heeft toegezegd voor de zomer met een uitwerking te komen. Het is een gemiste kans als de inburgeringspartners daar niet bij worden betrokken. Kan de wethouder toezeggen dat het college deze partners erbij betrekt?
Er zijn meer sociale huurwoningen nodig voor een grote groep Utrechters en voor nieuwkomers en de uitstroom van dak- en thuislozen. Sommige partijen zetten groepen tegenover elkaar met onwaarheden bij een tekort hieraan. Deelt de wethouder de opvatting dat niemand iemands woning inpikt, maar er te weinig zijn? Dit onderwerp verdient grote prioriteit.
De PvdA-fractie steunt de moties over het bieden van flexibiliteit en medezeggenschap en de vraag over de vrouwelijke inburgeraars, de motie over extra middelen en ze staat positief tegenover de motie van de fractie van Student & Starter om de welkomhuizen meer aandacht te geven.

Mevrouw **Sturkenboom** (Student & Starter) dankt de wethouder en de ambtenaren voor het "strekt ter vervanging". Ze is blij dat het punt over mentale gezondheid goed is teruggebracht in de nota.
De nota bevat een mooi, maar visionair plan. Haar fractie ziet graag concretiseringen, zoals van de welkomhuizen. Hoe wordt ervoor gezorgd dat inburgeraars en de Utrechters die al jaar en dag in Utrecht wonen deze vinden? Hoe wordt ervoor gezorgd dat organisaties die in Utrecht actief zijn en de inburgeraars kennen worden meegenomen bij de oprichting van deze welkomhuizen?
In de nota wordt gefocust op taallessen, workshops en het oprichten van welkomhuizen, maar het echt welkom voelen gaat ook over ontmoetingen creëren en toenadering tot andere Utrechters. Ze heeft een motie achter de hand om met een zichtbaarheidscampagne de welkomhuizen beter

kenbaar en bereikbaar te maken voor inburgeraars en Utrechters en organisaties als Villa Vrede en Voorkamer te betrekken bij de oprichting hiervan. Haar fractie wil voorkomen dat welkomhuizen alleen bij inburgeraars bekend worden, daarom wil ze meer dan de wethouder in de commissie heeft toegezegd. Om de Utrechtse cultuur beter te leren kennen, kan een slag worden geslagen door deze bekend te maken bij de gewone Utrechters. Daar wil haar fractie meer nadruk op.

De heer **Gilissen** (VVD) vraagt of het doel niet zou moeten zijn dat inburgeraars zo veel mogelijk aan het normale maatschappelijke verkeer deelnemen. Dit betekent dat welkomhuizen laagdrempelig moeten zijn voor inburgeraars, met als doel ze zo snel mogelijk bij het reguliere verkeer te betrekken.

De heer **Dekkers** (GroenLinks) merkt op dat de insteek van de welkomhuizen juist is dat er niet alleen inburgeraars komen, maar ook andere Utrechters als onderdeel van de integratie. Hij begrijpt nog steeds niet welke extra toezegging de fractie van Student & Starter vraagt.

Mevrouw **Sturkenboom** (Student & Starter) antwoordt de heer Gilissen dat de eerste stap om mee te doen in het "normale" maatschappelijke verkeer niet vanzelfsprekend is voor een nieuwkomer die de stad en de Utrechtse cultuur nog helemaal niet kent. Een welkomhuis kan dat maatschappelijke verkeer dichterbij brengen en de stap daarnaartoe kleiner maken. Daarom is het belangrijk dat de welkomhuizen goed worden neergezet in het maatschappelijk landschap.
De heer Dekkers antwoordt ze dat het mooi is dat dit de intentie is. Maar ze wijst erop dat de nota focust op het perspectief van de inburgeraar. Ze mist daarin hoe de gewone Utrechter die welkomhuizen kan vinden. Daarop wil ze de zichtbaarheidscampagne toespitsen.
Ze vervolgt dat de moties over medezeggenschap en flexibiliteit ook voor haar fractie belangrijk zijn. Ook zij maakt zich zorgen over de ondertussengroep die tussen wal en schip dreigt te vallen.

De heer **Wiegant** (SP) zegt dat de SP-fractie blij is dat de gemeente Utrecht vooruitloopt in het verbeteren van het proces van inburgering in de richting van een meer menswaardig inburgeringsbeleid. Het grote lichtpunt is dat de gemeente meer verantwoordelijkheid neemt voor het inrichten van het taalonderwijs en dit niet langer enkel aan de markt wordt overgelaten. De SP-fractie pleit hier al heel lang voor. Hij dankt voor de "strekt ter vervanging", met name voor de grote aandacht voor het psychisch welzijn. De inrichting van een inburgeringscoalitie die als klankbord kan dienen stemt zijn fractie tevreden. Ze is bezorgd dat het uitstellen van de wet problemen zal opleveren, zeker voor de mensen die nu in het systeem zitten. De vraag is of de rooskleurige papieren werkelijkheid zich zal vertalen naar de belevingswereld van mensen. Zijn fractie zal daar goed op letten en steunt enkele moties die daaraan bijdragen.

De heer **Gilissen** (VVD) meldt dat de VVD-fractie het voorstel kan steunen. Ze vindt taal het allerbelangrijkst om mee te kunnen doen.

De heer **Van Steeg** (CDA) meldt dat de CDA-fractie het raadsvoorstel steunt. Ook zij heeft de nadruk gelegd op taal en de wethouder heeft daarop overtuigende antwoorden gegeven. Hij is het eens met de opmerking van de ChristenUnie-fractie over het "strekt ter vervanging" en het derde scenario. Wellicht kan de wethouder hierop reageren.

De heer **Van Ooijen** (wethouder) begint met het onderwerp "geld en kwaliteit". Volgens hem zei mevrouw Podt het goed: er is geld uitgetrokken vanaf 1 juli. De lobby is er primair op gericht dat deze middelen niet terugvloeien naar de staatskas, maar toekomen aan de doelgroep die er op 1 juli is. Dit zou vanzelfsprekend moeten zijn, maar dit staat op het spel door wettelijke en bureaucratische belemmeringen. Hij is blij dat de raad vindt dat dit geld naar Utrecht moet komen om te kunnen doen wat al mogelijk is. Het college zal zich beraden als het er niet komt en neemt dit mee in de integrale afweging. Hij gaat ervan uit dat het Rijk over de brug zal komen.

Mevrouw **Podt** (D66) reageert dat haar vraag betrekking heeft op de beschikbare budgetten voor het inburgeringsonderwijs. Die zouden hier en daar aan de lage kant zijn. Dit betekent dat het risico is dat mensen onvolledig onderwijs krijgen. Dat wil ze voorkomen.

De heer **Van Ooijen** (wethouder) antwoordt dat de nieuwe aanpak stapsgewijs wordt uitgevouwen.

Oude groepen inburgeraars worden vooralsnog in de inkoop gehouden. Dit betekent dat er een aantal jaren tijd is om veranderingen en verbeteringen door te voeren. Na 1 januari 2022 zal het finale plaatje zichtbaar zijn. Hij stelt voor met de raad af te spreken dat de komende jaren goed worden gevolgd in hoeverre de financiële kaders voor de reguliere inburgeringsroutes voldoende zijn. Het college zal erop moeten acteren als een van de routes te krap is gefinancierd.

Mevrouw **Podt** (D66) vindt dat een goed voorstel. Ze stelt voor een manier te zoeken om te reflecteren op de kwaliteit van het onderwijs en de raad daarin mee te nemen.

De heer **Van Ooijen** (wethouder) gaat ervan uit dat de raad bij een inkoop na korte tijd wordt geïnformeerd, zoals gebruikelijk bij inkooprondes. Hij stelt voor daarbij de vraag naar de kwaliteit mee te nemen, of er verbeterslagen zijn te zien en of de financiële middelen voldoende zijn.
Bij de vrouwelijke nieuwkomers maakt hij onderscheid tussen twee groepen: de gezinsmigranten en de nareizigers. De gezinsmigranten voegen zich bij een Nederlandse burger en hebben geen vluchtverhaal. Bij de nareizigers speelt dit wel. Bij hen is het meeste werk te doen, maar ze vallen buiten de groep van de wet. De gemeente Utrecht doet wat ze kan door alsnog een PIP en een kansrijke start aan te bieden en ze mee te nemen in de leerroutes. De gezinsmigranten zijn zelf verantwoordelijk voor de inkoop. De gemeente zal hen daarbij begeleiden en helpen, maar kan dit wettelijk gezien niet overnemen.
Hij zegt toe met hoogleraar Halleh Ghorashi in gesprek te gaan over wat de gemeente kan doen om de medezeggenschap van inburgeraars vorm te geven in het nieuwe stelsel. Hij zal hierop begin volgend jaar terugkomen.
Hij is het volledig eens met de inzet van mevrouw Podt waar ze spreekt over flexibiliteit van de leerroutes, binnen de wettelijke mogelijkheden. De wet beperkt het een en ander. Volgens hem staat dit in de nota, maar bij dezen heeft hij dit geaccentueerd. Er kan worden gekeken welke praktische belemmeringen men tegenkomt bij het flexibel aanbieden van leerroutes. Hij stelt voor de raad na een tijdje te informeren welke praktische belemmeringen men tegenkomt bij het flexibel aanbieden van leerroutes.
Hij vervolgt dat hij graag kijkt welke formele en informele mogelijkheden er zijn voor kinderopvang. Hij kan geen garantie bieden op het resultaat, maar zal zich wel maximaal inspannen om deze moeders alle ruimte te bieden. Hij zal de raad informeren over de resultaten.
Hij is blij dat het multidisciplinaire team van begeleiders door de heer Dekkers is genoemd. De gemeente wil in juli beginnen met het programma Kansrijke start. De gesprekken met de hogeschool en universiteit lopen. Zodra er resultaten zijn, informeert hij de raad hierover. Hij zegt toe dat hij zal bekijken hoe statushouders een plekje kunnen krijgen bij de basisbanen van Werk en Inkomen. Hij zal ervoor zorgen dat in de uitwerking van wethouder Voortman komt te staan hoe dit impact kan hebben en betrokken kan zijn op deze doelgroep.
Hij is met de wethouders Diepenveen en Verschuure actief bezig met het zoeken van woningen voor statushouders. Dit is niet eenvoudig. Hij vindt dat daarbij moet worden gezocht naar additionele huisvesting, omdat de druk op de reguliere doelgroep anders te hoog wordt. Een aantal zaken kan worden versneld, mits het Rijk daarvoor de middelen en mogelijkheden biedt. Hij durft niet met 100% zekerheid te zeggen dat niets wordt uitgesloten, maar hij kijkt naar alle mogelijkheden, zoals flexibele huisvesting en tussenvoorzieningen, omdat het college deze mensen zo snel mogelijk een toekomst en start in Nederland wil bieden en wil voorkomen dat ze in het AZC moeten blijven.
Uiteraard zijn er kwaliteitsgrenzen aan wat goede huisvesting is. Naar aanleiding van de vraag van de heer Gilissen over prefab woningen refereert hij aan Place2BU als tijdelijke plek voor tien jaar. Maar ook hier geldt dat de gemeente daarbij het Rijk nodig heeft. Hij vindt het helder dat mevrouw Assen pleit vooral te kijken wat in Utrecht kan worden gedaan bij alle nieuwbouwprojecten voor niet-tijdelijke woningen.
Hij vervolgt dat hij het helemaal eens is met de fractie van Student & Starter om de plannen te concretiseren. De praktijk moet uitwijzen of het lukt ze te realiseren. Daarvoor wordt een aantal jaren de tijd genomen, omdat het ook gaat om inburgeraars uit oudere stelsels die in dezelfde taalscholen en taalklassen een plek moeten houden. Hij verwacht dat er twee tot drie jaar nodig is om de gewenste kwaliteit te bereiken. Dit gebeurt ook bij andere projecten.
Deze fractie heeft er ook voor gepleit dat beide groepen, inburgeraars en Utrechters die al langer in de stad wonen, een plek krijgen in de inburgering. Volgens hem zit het perspectief van de reguliere Utrechter er al diep in door de locaties waarvoor wordt gekozen, zoals bibliotheken, buurtcentra en de Voorkamer. Hij zegt communicatie toe over de inburgeringsaanpak, maar hij vraagt zich af of hij

hetzelfde verstaat onder communicatiecampagne als mevrouw Sturkenboom. Hij zegt toe dat in de uitwerking van de welkomhuizen nadrukkelijk zal worden bekeken hoe verschillende doelgroepen daarin een plek kunnen krijgen. Dit jaar zal hij de raad daarover informeren. Wellicht zullen hiervoor communicatie-instrumenten worden ingezet.

De voorzitter schorst daarop de vergadering.

Na heropening van de vergadering stelt de voorzitter aan de orde:

Verordening huisvesting scholen.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) complimenteert het college met de verordening, omdat die breed wordt gedragen in de stad. Haar fractie is zeer te spreken dat er middelen worden vrijgemaakt voor het speciaal onderwijs, het vergroenen van de schoolpleinen en het aanleggen van schoolpleinen bij middelbare scholen. Het is fijn dat is toegezegd het onderhoud zo slim mogelijk aan te pakken.
Het is goed dat er ruimte is voor de combinatie van onderwijs met Utrechtse kindcentra. Haar fractie zal daarop in de toekomst scherp blijven, met name bij gebiedsontwikkelingen.
Ze benadrukt dat duurzaam en klimaatadaptief bouwen in één keer goed moet worden aangepakt in plaats van na een paar jaar nog een extra stap te moeten zetten. Van het gas af kan immers in de wijkaanpak worden meegenomen. Het college heeft de ambitie om klimaatneutraal te bouwen.
In de praktijk is er vaak een gymschool bij de school, maar de verordening biedt ruimte voor een gymzaal op een kilometer afstand. Voor het speciaal onderwijs is dit ver. Dit kan tot gevolg hebben dat er niet wordt gesport. Ze zal later een amendement indienen samen met de fracties van ChristenUnie, PvdA en SP, om te verankeren dat de gymzaal voor het speciaal onderwijs altijd bij de school is, en wanneer dit niet mogelijk is, er gebruik kan worden gemaakt van leerlingenvervoer. Ze wijst erop dat het soms misgaat vanwege een tijdelijk huisvesting. Omdat dit niet is opgenomen in de verordening, kan er dan geen gebruik worden gemaakt van leerlingenvervoer.
Daar de keuze om de vervoerskosten te vergoeden in de praktijk altijd al door het college wordt gemaakt, zitten er geen extra kosten aan als dit wordt meegenomen op de langere termijn.
Ze dankt voor de mooie verordening en kijkt uit naar de verdere uitwerking.

Mevrouw **Streefland** (ChristenUnie) meldt dat de ChristenUnie-fractie blij is met de manier waarop het college met partijen uit de stad deze verordening vorm heeft gegeven. Hoewel er in de toekomst nog wel problemen zullen komen, geeft deze werkwijze van samenwerking en overleg veel vertrouwen dat die dan beslecht zullen worden. Ze is blij dat in de programmabegroting financiën zijn vrijgemaakt om veel ambities waar te maken, waaronder groene schoolpleinen. Haar fractie zal vandaag geen financiële voorstellen doen, maar bij de voorjaarsnota.
De motie over het meer in balans brengen van groei en krimp van scholen door onderling overleg zal later door de PvdA-fractie worden ingediend. Die gaat wat haar betreft over rust en balans, rust in groei en krimp van scholen en rust door goede afspraken tussen gemeente en schoolbesturen. De afgelopen jaren heeft dit flink uit de hand kunnen gelopen. Ze hoopt dat hiermee de goede samenwerking kan worden verstevigd.
Haar fractie ziet graag dat de locatie van de school bij nieuw te ontwikkelen gebieden prioriteit heeft, zeker als schoolgebouwen multifunctioneel kunnen zijn. Ze ziet schoolbesturen graag meedenken in de ontwikkeling van een wijk, zodat kinderen een passende plek krijgen. Kan de wethouder toezeggen zich hier hard voor te maken?
In motie 2019/65 is gevraagd de nieuwe verordening onderdeel te laten zijn van een digitaal Integraal Onderwijshuisvestingsplan, waarin gemeente en schoolbesturen hun gedeelde visie op het scholenlandschap van de toekomst voor iedereen inzichtelijk vastleggen. Ze vraagt de wethouder toe te zeggen dat dit bij afronding van het hele proces een goede plek krijgt.

De heer **Van Steeg** (CDA) meldt dat de CDA-fractie blij is met de verordening. Hij dankt de wethouder voor het brede draagvlak dat zij heeft bereikt.
Volgens de verordening is het dubbelgebruik van scholen mogelijk, maar hij vraagt de wethouder of ze meer kan doen. Zijn fractie overweegt hierover een motie in te dienen, met de fracties van ChristenUnie en PvdA, waarin wordt gevraagd te onderzoeken op welke manier scholen kunnen worden gesteund bij de realisatie van dubbelgebruik en daarbij te kijken naar eerdere voorbeelden.

Tevens vraagt de CDA-fractie aandacht voor het verhuren van gymzalen door scholen. Vaak is de huur te hoog. Hij vraagt de wethouder toe te zeggen met de scholen te kijken naar de mogelijkheden om die gymzalen vaker te verhuren aan particulieren. Hij overweegt hierover een motie in te dienen, met de fracties van PvdA, ChristenUnie en VVD.

Mevrouw **Meerding** (VVD) vindt de verordening een stap in de goede richting. De schoolbesturen hebben adviezen opgenomen in hun adviesdocument die allemaal van belang zijn, maar ze kunnen niet allemaal gerealiseerd worden, omdat daarvoor de financiële ruimte ontbreekt. De VVD-fractie vraagt zich af hoe het zo ver heeft kunnen komen en er niet eerder is geïnvesteerd in betere huisvesting. Gelet op de toekomst zal ze later een motie indienen met de PvdD-fractie, "Er is nog meer werk aan de winkel" waarin het college wordt opgedragen de adviezen uit het adviesdocument als structureel knelpunt op te nemen, alternatieve vormen van financiering te onderzoeken en een voorstel te doen hoe deze adviezen zo spoedig mogelijk kunnen worden gerealiseerd. Met deze motie spreekt de raad uit van plan te zijn de overige adviezen op termijn te realiseren en het college aan te sporen daarvoor in de komende jaren geld te reserveren.
Op de vragen die haar worden gesteld antwoordt ze dat ze het goed vindt dat de raad dit signaal afgeeft, maar ze geeft het college de ruimte om met een onderbouwing te komen waarom bepaalde dingen al dan niet mogelijk zijn. De motie is bedoeld als een stok achter de deur. Ze vindt het lastig om bij de voorjaarsnota, nadat die is gepresenteerd, op financieel vlak nog dingen te bereiken. Daarom wil ze dit aan de voorkant goed regelen, zodat het college bij het opstellen van de voorjaarsnota weet dat de raad deze adviezen heel belangrijk vindt. Zij roept op de adviezen uit het adviesdocument mee te nemen als prioriteit.
Ze vervolgt dat het belangrijkste is, dat de verordening in de praktijk werkt en leidt tot betere scholen. Ze heeft gehoord dat de nieuwe locatie voor het Amadeus Lyceum niet doorgaat, omdat de rechter het bezwaar van de bewoners gegrond heeft verklaard. De gemeente vond deze locatie echter kansrijk. Hoe verklaart de wethouder dit en hoe wordt dit probleem opgelost? Ze heeft vernomen dat de bewoners van de gemeente altijd hebben gehoord dat er op die locatie een grote vijver zou komen. Volgens haar is hier sprake van een gebrekkige communicatie door de gemeente. Als dit anders is, hoort ze dit graag.

De heer **Saiah** (D66) vindt het positief dat Utrecht met de nota op sommige punten vooroploopt vergeleken met de rest van het land. In de praktijk moet blijken of alles goed werkt.
Het is noodzakelijk dat het college rekening houdt met de verdichting van de stad. Leegstaande schoolgebouwen zouden beschermd moeten worden om ze later alsnog te gebruiken. Hij vindt het belangrijk te werken aan goede voorzieningen en het ontwikkelen van kindcentra en sluit zich aan bij de vraag van de CDA-fractie om een toezegging over het multifunctionele gebruik van gebouwen.
De verordening is vrij technisch van aard en lang van stof. Het college zal er nog een keer naar kijken en een infographic maken om het belang van omwonenden in de gaten te houden.
De D66-fractie hecht waarde aan kwaliteit, schoolgebouwen dienen levensbestendig te worden gebouwd met het oog op duurzaamheid. Hij vindt het goed dat de wethouder toezegt de exploitatiekosten van groene schoolpleinen te bezien.
De D66-fractie vindt bewegen door de Utrechtse jeugd belangrijk. Ze realiseert zich dat het op dit moment financieel niet haalbaar is bij elk nieuw schoolgebouw een gymzaal te realiseren. Ze zal hiernaar kijken en bekijken hoe dit zich in de komende jaren ontwikkelt.
Hij vraagt de toezegging dat het college na het vaststellen van deze verordening participatie uit de stad blijft bevorderen. Deze verordening is met de stad, leraren en ouders opgebouwd. Het is goed om tijdens de evaluatiemomenten continu met de stad in gesprek te zijn om te kijken of alles aansluit bij de gewenste praktijk en om de ontwikkelingen op de voet te volgen.
De D66-fractie is positief over het voorstel van de PvdA-fractie over groei en krimp. Ze moedigt het college aan om de samenwerking met de schoolbesturen te intensiveren. Er ligt immers nog een aantal uitdagingen, zoals het verduurzamen van schoolgebouwen en de aanpak voor gezonde luchtkwaliteit. Ook dat blijft de D66-fractie volgen.

Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) vindt dat de verordening een mooi gezamenlijk product is geworden van schoolbesturen en gemeente. De raad is er in de voorbereiding op een prettige manier bij betrokken.
Bij de verordening zijn nadere regels opgesteld over kenmerken, ambities en doelen bij nieuwe

huisvesting. De PvdD-fractie pleit ervoor het principe van diervriendelijk bouwen beter te bestendigen in deze regels. Ze kondigt een motie aan om het streven naar diervriendelijk bouwen op te nemen bij de volgende wijziging van de nadere regels Duurzaamheid.
Ze vraagt hoe het onderhoud van groene schoolpleinen wordt georganiseerd en ervoor wordt gezorgd dat het toekomstig onderhoud geen drempel vormt bij de keuze voor een groen plein. Evenals de PvdA-fractie en partners in de stad maakt de PvdD-fractie zich zorgen dat groene schoolpleinen alleen zijn weggelegd voor wie er tijd, prioriteit en geld voor heeft. De PvdA-fractie zal hierover later, mede namens de PvdD-fractie, een motie indienen.
Ze wijst op het belang van een gezond binnenklimaat, ook vanwege de grotere gevoeligheid van kinderen voor fijnstof. Het Bouwbesluit voorziet hierin voor nieuwe gebouwen. Ze vraagt de toezegging dat in de plannen die de raad dit kwartaal nog krijgt het op orde houden van het binnenklimaat wordt opgenomen. Immers, door het toenemende verkeer wordt de buitenlucht viezer en door slecht onderhoud van de luchtverversingsinstallatie, de luchtkwaliteit binnen slechter. Haar fractie heeft eerder gepleit voor een jaarlijkse meting van de luchtkwaliteit in scholen. Omdat er wellicht alternatieven zijn, laat ze de uitvoering aan de wethouder. Ze hoort graag hoe de luchtkwaliteit op orde wordt gehouden.
Omdat de wethouder in de commissie heeft toegezegd de raad te informeren als er nieuwe nadere regels komen, kan haar fractie instemmen met dit voorstel.

De heer **Koppelaar** (Student & Starter) vindt het voorstel prima, maar hij vraagt aandacht voor het fenomeen leegstaande klaslokalen, terwijl sommige scholen te weinig ruimte hebben. De huisvesting van scholen kan beter benut worden door overleg met schoolbesturen over groei en krimp. De PvdA-fractie zal mede namens de fractie van Student & Starter hierover een motie indienen.
Ook hij vraagt aandacht voor de groene schoolpleinen. Schoolbesturen hebben recht op een eenmalige subsidie voor het vergroenen van hun schoolplein, maar die dekt niet de terugkerende kosten voor het onderhoud. Daarover zal de PvdA-fractie mede namens zijn fractie een motie indienen. Zijn fractie stemt in met het raadsvoorstel.

De heer **Wiegant** (SP) meldt dat de SP-fractie blij is met de verordening en de wijze waarop die tot stand is gekomen. Punt van zorg is het missen van het binnenklimaat in het voorstel. Volgens de wethouder dienen de bouwbesluiten hiervoor, maar het probleem daarmee is dat de instelling van luchtinstallaties niet altijd goed is, vanwege geluidsoverlast of energieverbruik. Herkent de wethouder dit en neemt ze deze problematiek mee in het komende plan voor de verbetering van het binnenklimaat van scholen? De SP-fractie kijkt uit naar dat plan vanwege de signalen over het slechte binnenklimaat. Hij sluit zich aan bij de opmerkingen van de PvdD-fractie hierover.

Mevrouw **Assen** (PvdA) vindt de huisvesting van het onderwijs een belangrijk punt in een stad waar ruimte schaars is. Deze huisvesting moet bijdragen aan goed onderwijs voor ieder kind en gelijke kansen daarop. Ze complimenteert de wethouder met het proces.
Ze vraagt meer duidelijkheid over het onderhoud van de groene schoolpleinen, zodat ze geen speeltje worden voor de happy few. Ze wil er zeker van zijn dat elke school een groen schoolplein kan krijgen en onderhouden. Daarover heeft ze een motie achter de hand met de expliciete doelstelling dat de draagkracht van ouders van leerlingen van een school geen belemmering mag zijn bij het realiseren en onderhouden van een groen schoolplein.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) vraagt hoe de beleidsregel moet worden aangepast, zoals in het eerste dictumpunt staat. Het lijkt alsof sommige scholen daarin extra moeten worden geholpen, terwijl de subsidieregeling voor iedereen wordt opengesteld. Hoe verhoudt dit zich tot elkaar en wat moet er extra opgenomen worden om dit anders te doen?

Mevrouw **Assen** (PvdA) antwoordt dat ze zeker geen scholen wil uitsluiten. In het dictum wordt gesproken over het verschil in draagkracht tussen schoolbesturen en ouders van leerlingen. Binnen scholen kan daarnaar worden gekeken. De PvdA-fractie veronderstelt dat dit geregeld wordt bij de beleidsregels en dat het moment is om expliciet te formuleren dat de draagkracht van ouders geen belemmering mag zijn bij de realisatie en het onderhoud. Als het anders is, hoort ze dit graag.
Ze constateert dat mevrouw Kleinrensink de motie anders leest dan ze bedoeld is. Schoolbesturen waarschuwen voor de kans dat er meer enthousiasme is voor groene schoolpleinen bij meer draagkrachtige ouders, omdat ze er meer tijd in kunnen steken en financieel kunnen bijspringen.

Door dergelijke factoren is het mogelijk dat een groen schoolplein bij de ene school meer kans maakt op realisering dan bij de andere. Dat wil ze met de motie tegengaan. Deze zorg is tijdens de raadsinformatieavond geuit. Met de motie wil ze dat de raad het signaal meegeeft dit als expliciete doelstelling op te nemen om te voorkomen dat deze zorg terecht is. Dan kunnen schoolbesturen hieraan samen met de gemeente uitvoering geven zonder dat de raad expliciet aangeeft hoe. Schoolbesturen gaan over meerdere scholen en wellicht kan door samenwerking tussen die scholen de kans worden vergroot dat alle scholen een groen schoolplein krijgen.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) merkt op dat deze regeling nieuw is en het nog de vraag is welke scholen er gebruik van zullen maken. Op voorhand wordt aangenomen dat dit bepaalde scholen zullen zijn. Ze zou het heel goed vinden als binnen de scholen wordt bekeken hoe het onderhoud kan worden geregeld. Ze ziet niet hoe dit binnen een beleidsregel moet vallen. Ze is benieuwd naar de reactie van de wethouder.

Mevrouw **Assen** (PvdA) antwoordt dat die aanname gebaseerd is op geluiden van schoolbesturen en die logisch lijken. Ze vraagt wat daartegen is.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) antwoordt dat daar niets tegen is. Maar het gaat om een optie voor scholen. Daarvoor komt er een subsidieregeling. Het is niet aan de raad te zeggen dat ze dit moeten doen. Zij zoekt een mogelijkheid om de motie in een beleidsregel op te nemen. De zorg over de exploitatie begrijpt ze. Haar vragen gaan over dictumpunt 1.

Mevrouw **Assen** (PvdA) vervolgt dat de PvdA-fractie wil voorkomen dat scholen zo groeien dat er noodvoorzieningen moeten komen, of krimpen, zodat er leegstand komt, soms zelfs in hetzelfde voedingsgebied. In andere gemeenten worden schoolbesturen en gemeenten daarin gestuurd door overleg. De wethouder heeft gezegd dit niet te willen najagen. Dat begrijpt ze niet. De PvdA-fractie vraagt niet iets af te dwingen, maar te stimuleren door onderling overleg. Daarover zal ze later een motie indienen, "Groei en krimp van scholen meer in balans door onderling overleg", met de strekking dat schoolbesturen op buurt- en wijkniveau met elkaar in overleg treden over leerlingenaantallen en de ontwikkeling daarvan.
De Utrechtse kindcentra en het binnenklimaat zijn zeer belangrijk. In de commissie is toegezegd dat op beide een apart plan van aanpak komt. Ze vraagt de wethouder toe te zeggen na dit lopende schooljaar te inventariseren hoeveel scholen in de knel zijn gekomen door het aantal leerlingen dat zich heeft aangemeld op een school voor speciaal onderwijs en hoe daarmee is omgegaan.
Ze vraagt hoe het komt dat het Amadeus Lyceum verrast is door de uitspraak van de interne bezwarencommissie, omdat het van de gemeente de indruk kreeg dat het goed zou komen. Deelt de wethouder dat de onderwijskwaliteit op deze school onder druk komt te staan? En wat gaat ze daaraan doen?

Mevrouw **Klein** (wethouder) dankt voor de inbreng.
De GroenLinks-fractie heeft aangekondigd een amendement in te dienen over de gymzalen bij het speciaal onderwijs. Wat het amendement voorstelt, wordt in de praktijk al gedaan. Dit betekent dat het amendement, ook financieel gezien, geen verschil zal maken. Bij een enorme groei van het speciaal onderwijs zijn er extra scholen nodig die een extra gymzaal zullen krijgen. Maar dit ligt aan de ruimte die daarvoor beschikbaar is en hoe verwacht of onverwacht bepaalde ontwikkelingen zijn. Ze adviseert positief op het voorgenomen amendement.
De ChristenUnie-fractie heeft gevraagd vroeg rekening te houden met de plek van de school bij een ruimtelijke ontwikkeling en die school wellicht voor meerdere functies bruikbaar te maken. Ze wijst erop dat dit de inzet is van de verordening. Daarnaast is het belangrijk om dit in ogenschouw te houden bij de ontwikkeling van de ruimtelijke strategie.
Ze zegt toe de gedeelde visie makkelijker vindbaar te maken op de website en makkelijker leesbaar.
De CDA-fractie antwoordt ze dat dubbelgebruik van schoolgebouwen de inzet is. Ze ziet een motie daarover als ondersteuning van beleid. Ze zegt toe in de tweejaarlijkse voortgangsrapportages over onderwijshuisvesting hier concreet op in te gaan. Ze verwacht dat het helpt te laten zien hoe dit nu anders wordt gedaan dan in het verleden en daarvan te leren. Ze neemt dit in de toezegging mee.
De volgende aangekondigde motie van de CDA-fractie gaat over het gebruik van gymzalen in de uren dat er geen onderwijs wordt gegeven. Ze wijst erop dat er naast gymzalen, sportzalen en sporthallen zijn. Er is veel behoefte om van de laatste twee in de avonduren en de weekenden

gebruik te maken. Daarop heeft de gemeente ingezet bij een aantal voorzieningen en ervoor gezorgd dat de ingang niet door de school gaat, maar de sportzalen en -hallen ook los te gebruiken zijn. Gymzalen zijn kleiner. Daarvoor is meer aanbod dan vraag. De gemeente is daarover in gesprek met de schoolbesturen. Ze zegt toe dit gesprek te blijven voeren en daarover terug te koppelen in de voortgangsrapportage. Maar haar indruk is dat de winst te behalen is op de sportzalen en -hallen.

De heer **Van Steeg** (CDA) kent de discussie. Zijn fractie heeft van scholen gehoord dat er behoefte aan is, waar mogelijk gebruik te maken van gymzalen. Nu zou die mogelijkheid er niet zijn. Zijn fractie vraagt de wethouder zich daarvoor in te zetten.

Mevrouw **Klein** (wethouder) zegt graag toe in de voortgangsrapportage hierover terug te koppelen, waardoor zichtbaar wordt waarop winst valt te behalen. Ze vindt het goed de precieze barrières daarin mee te nemen. Ze herhaalt dat er meer zalen beschikbaar zijn dan er vraag is.
Ze vervolgt dat de VVD-fractie heeft gevraagd de wensen die nog niet vervuld kunnen worden, als knelpunt op te voeren. Ze wijst erop dat een knelpunt niet wordt gekozen, maar een knelpunt betekent dat iets onvermijdelijk, onuitstelbaar en onoplosbaar is geworden. Ze kunnen ontstaan, maar ze kan niet zeggen dat deze wensen knelpunten worden. Er zitten wensen tussen die een of twee jaar kunnen wachten. Het is belangrijk om in de evaluatie van de verordening te bekijken hoe dit loopt. Ze denkt dat het voor de komende jaren belangrijk is dit goed in beeld te blijven houden bij een integraal afwegingsmoment. De huidige onzekerheid kan echter bij de komende voorjaarsnota de consequentie hebben dat er heel weinig kan. Dit maakt het des te belangrijker een integrale afweging te maken en deze dingen daarin mee te nemen.

Mevrouw **Meerding** (VVD) dankt voor de uitleg. Zij is op zoek naar de mogelijkheid om bij de voorjaarsnota dan wel de begroting terug te laten komen hoe die keuze wordt gemaakt, zodat de raad een vinger aan de pols kan houden. Er moet nu zo veel gebeuren, dat deze wensen een knelpunt kunnen worden en niet meer kunnen worden uitgesteld.

Mevrouw **Klein** (wethouder) vindt dat het juiste gesprek zou zijn om bij afwezigheid van een voorstel van het college, uit te leggen wat de reden daarvan is en in de gaten te houden hoe lang dit nog kan. Dit geldt ook voor andere zaken in andere programma's. Het college zal hierover helder zijn.

Mevrouw **Assen** (PvdA) wijst erop dat de positie van de raad beperkter wordt als het college een voorjaarsnota of begroting heeft opgesteld waarin zaken ontbreken die de raad belangrijk vindt. Ze zoekt naar de mogelijkheid de raad daarin eerder een positie in te laten nemen.

Mevrouw **Klein** (wethouder) antwoordt dat het feit dat deze inbreng duidelijk is, betekent dat het college dit gehoord heeft. Alle zaken liggen inderdaad op tafel als het college een voorstel doet voor de voorjaarsnota, en niet nu. Daarom is het belangrijk dit bij de integrale afweging te doen.
Ze vervolgt dat er inderdaad gisteren een uitspraak is geweest van de interne bezwarencommissie over het Amadeus Lyceum op het bezwaar van omwonenden. Dat is gegrond verklaard. Dit is altijd mogelijk wanneer iemand een vergunning aanvraagt. Niemand kan daarop garanties geven. Hier gaat het inderdaad om tijdelijke huisvesting. Daarin speelt een rol dat er meer leerlingen naar het Amadeus Lyceum zouden komen, maar die groei minder sterk blijkt te zijn. Daarmee is het belang om die te realiseren kleiner geworden en dat van omwonenden groter. Bovendien is er een goed alternatief voor de leerlingen waar het nu over gaat, namelijk ruimte in het gebouw voor VOLT!. Ze zegt dat van een uitbreiding van de locatie van een school veel mensen blij zullen worden, maar ook veel mensen niet. Die afweging moet altijd worden gemaakt. In een verdichtende stad zal deze tegenstelling er altijd zijn.

Mevrouw **Meerding** (VVD) vindt het antwoord onbevredigend, omdat de wethouder net doet alsof het altijd alle kanten op kan gaan bij een bezwaarprocedure. Volgens spreekster bereidt de gemeente die eerst goed voor en weegt ze de kansen af. Ze vraagt of de gemeente verrast is dat het bezwaar gegrond is verklaard.

Mevrouw **Klein** (wethouder) wijst erop dat er nieuwe ontwikkelingen zijn die doorslaggevend zijn geweest voor het besluit van de bezwarencommissie. Het is niet aan haar om daarover te oordelen. Ze weet oprecht niet of de nieuwe ontwikkeling ermee te maken kan hebben dat het Amadeus

Lyceum niet ideaal is gehuisvest, zoals mevrouw Assen oppert.
Ze vervolgt met de vraag van de D66-fractie en zegt toe dat de manier waarop deze verordening is ontworpen, bij het gebruik ervan de participatie op dezelfde manier vorm te geven. Het lijkt haar goed om de jaarlijkse evaluatie met de dezelfde betrokken partijen te doen.
De PvdD-fractie heeft gewezen op het binnenklimaat. Ze heeft toegezegd daarover in het eerste kwartaal de raad te informeren met een plan van aanpak en uitgelegd hoe ervoor wordt gezorgd deze te verbeteren in de bestaande gebouwen. Het onderhoud van de ventilatiesystemen valt onder de verantwoordelijkheid van het schoolbestuur. In de brief met het plan van aanpak zal ze over de controle daarop iets opnemen. Bij renovatie kijkt de gemeente goed of er iets aan de ventilatie moet worden aangepast.
Over het diervriendelijk bouwen heeft ze in de commissie gezegd dat de gemeente daar veel aan doet er daarop inzet, niet alleen bij het onderwijs, maar breder bij de ruimtelijke ontwikkeling. Immers, dit komt aan de orde bij de omgevingsvergunning en het bestemmingsplan. Ze zegt toe bij nieuwbouw en renovatie specifiek te melden hoe het diervriendelijk bouwen wordt toegepast. Ook in de tweejaarlijkse voortgangsrapportages zal ze daaraan aandacht besteden. Ze adviseert niet dit in de nadere regels op te nemen, omdat diervriendelijk bouwen voldoende aandacht krijgt en in de praktijk wordt toegepast.

Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) merkt op dat in de nadere regels Duurzaamheid ook ambities en doelen staan waar niet per se budget voor is, zoals op het gebied van energie. Waarom worden de nadere regels wel over duurzaamheid geformuleerd en niet op de ambitie op diervriendelijk bouwen?

Mevrouw **Klein** (wethouder) antwoordt dat dit is omdat diervriendelijk bouwen al in de breedte een aantal jaren wordt toegepast. Dit is onbetwist. Daarom heeft dit onderwerp in de discussie bij de voorbereiding geen rol gespeeld.
Ze vervolgt met groene schoolpleinen. Ze is blij dat hierop meer actie kan worden verwacht. De eis tot verharding is uit de verordening gehaald en er is een stimuleringsmaatregel. Ze ziet al veel interesse vanwege de kinderen, klimaatadaptatie, hittestress, en deze manier om met elkaar in contact te zijn, buurtbewoners en/of ouders. Ze zal zeker in de gaten houden hoe dit zich ontwikkelt en wil mensen van elkaar laten leren, ook hoe het met het onderhoud gaat. Veel van wat mevrouw Assen heeft gezegd over dit onderwerp, heeft ze al toegezegd. Ze vraagt zich af of het helpt op te schrijven dat de draagkracht van ouders niet in de weg mag staan. Ze wil op alle scholen groene schoolpleinen en er zijn al heel mooie aangelegd, waarbij niet altijd de ouders zo betrokken zijn geweest. Als de gemeente voor het onderhoud zou zorgen, vindt er geen interactie tussen mensen plaats, wat wel de bedoeling is. Ze wil de ontwikkeling van de groene schoolpleinen een kans geven, zonder een expliciete formulering in een nadere regel op te nemen die volgens haar de mensen niet dichter bij het gezamenlijke doel zal brengen.

Mevrouw **Assen** (PvdA) wijst erop dat ze acteert op een breed gedeelde zorg. Wellicht helpt een nadere regel niet, maar kwaad kan die volgens haar niet. Wat is erop tegen?

Mevrouw **Klein** (wethouder) stelt dat overal kan worden toegevoegd dat de draagkracht van de ouders van de leerlingen geen belemmering zou moeten zijn. De inzet van de verordening is eenvoudige regels opschrijven en deze niet nodeloos ingewikkeld te maken. Ze stelt voor de verordening, waarin veel energie en gedeelde wensen zitten, een kans te geven.

Mevrouw **Assen** (PvdA) merkt op dat daar waar de zorg niet is geuit, geen nadere regel over draagkracht hoeft te worden toegevoegd.

Mevrouw **Klein** (wethouder) vervolgt met de aangekondigde motie over een passend schoolgebouw. Ze vindt dit een belangrijk thema. Ze vindt de ontwikkeling dat de ene school krimpt terwijl de andere in de buurt groeit niet logisch, als men zich als partners samen inzet voor de onderwijsdoelen. Een belangrijke pijler in de verordening is, de zaken gezamenlijk aan te pakken. Ze wil de gesprekken hierover faciliteren om de positieve ontwikkelingen en de bereidheid om met elkaar in gesprek te gaan te steunen. In artikel 4 van de verordening staat dat een nieuwe vestiging van een school, in de wijk waar de kinderen vandaan komen kan worden gerealiseerd. Ze heeft al toegezegd zich in te zetten dat schoolbesturen met elkaar in overleg gaan om wellicht in de toekomst hierover afspraken te maken. Ze waarschuwt ervoor te ver voor de troepen uit te lopen. Ze

zegt toe hierover met de schoolbesturen in overleg te gaan, ook op buurtniveau en dat verder op te bouwen.
Ze zegt toe in de voortgangsrapportage de consequentie te laten zien als de telling voor het bijzonder onderwijs op 1 oktober blijft staan.

De heer **Van Steeg** (CDA) dankt voor de toezeggingen. Hij vraagt of hij goed begrepen heeft dat de wethouder bij nieuwe bouwbesluiten het dubbelgebruik zal meenemen en daarover zal rapporteren. Hij kan zich voorstellen dat met de groei van de stad meer druk komt te staan op het gebruik van gymzalen. Hij vraagt hier aandacht voor.

Mevrouw **Klein** (wethouder) antwoordt dat ze zeker het gesprek over dubbelgebruik aan de voorkant wil voeren, juist bij nieuwe gebouwen. Dit heeft te maken met de discussie over de plek in de buurt van de school. De gymzalen zullen zeker haar aandacht blijven houden.

Mevrouw **Assen** (PvdA) vraagt of bij groene schoolpleinen "nadere regel" moet staan in plaats van "beleidsregel". Dat is een collegebevoegdheid die als bijlage is toegevoegd. Ze vindt voorkomen beter dan genezen. Daarom wil ze dit aan de voorkant regelen.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) kan zich voorstellen dat eerst wordt gekeken hoe de nadere regel over de groene schoolpleinen werkt en bij welke scholen die al dan niet wordt gebruikt, om welke reden dan ook, zodat raad en college er verder iets mee kunnen.

Mevrouw **Streefland** (ChristenUnie) wijst erop dat niet alles aan de voorkant kan worden geregeld, omdat er heel veel creatieve oplossingen mogelijk zijn als het gaat om het onderhoud van groene schoolpleinen. Daarom pleit ze ervoor eerst te kijken hoe het werkt.

Mevrouw **Klein** (wethouder) antwoordt dat het inderdaad om een nadere regel gaat en niet een beleidsregel. Ze zal dit monitoren bij de voortgangsrapportages. Ze vergat de groenopleiding te noemen. Dit is een manier om een breder publiek erbij te betrekken.

Mevrouw **Meerding** (VVD) kondigt aan de motie die ze eerder heeft aangekondigd te herzien naar aanleiding van de opmerking van de wethouder over knelpunten.

Daarop sluit de voorzitter, te 15.10 uur, de integrale commissievergadering.

Gemeente Utrecht

INHOUD

Opening	Pag. 1
Vaststellen agenda	Pag. 1
Raadsvoorstel Joods rechtsherstel	Pag. 1
Vaststelling Ontwikkelkader en bestemmingsplan 2e Daalsedijk, deelgebied 2 tot en met 4 en 2e Daalsedijk deelgebied 1 tot en met 4 als A2-gebied inclusief betaald parkeren	Pag. 7
Raadsvoorstel Nota van Uitgangspunten Opgave Inburgering	Pag. 23
Verordening huisvesting scholen	Pag. 28